

Kinnitatud: Rakvere linnavolikogu 26.septembri 2012.a. määrusega nr 12

RAKVERE LINNA ARENGUKAVA

AASTATEKS 2012-2030

Rakvere 2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. HARIDUS	5
2. TARISTU	12
3. RUUMILINE PLANEERIMINE.....	19
4. KESKKOND, JÄÄTMEKÄITLUS.....	23
5. HALJASTUS.....	27
6. SPORT	30
7. KULTUUR, HUVIHARIDUS, NOORSOOTÖÖ	34
8. SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVIS.....	40
9. KOLMAS SEKTOR, MTÜ	47
10. ETTEVÕTLUS, TURISM	50
11. RAHANDUS	57
KOKKUVÕTE.....	61

SISSEJUHATUS

Mis teeb Rakverest koha, kus nagu juba V. Jerofejev selliste paikade kohta ütles – „linnulaul ei lõppe ja jasmiin õitseb aasta ringi“. Muidugi saab alati veel paremini ning selle poole tuleb püüelda, kuid tuleb tõdeda, et linnal on viimastel aegadel läinud päris hästi. Liigse heaoluga kaasneb teadagi stagnatsioon ning nooruslik uljus asendub pikapeale konservatiivsusega. Käesoleva linnarahva tulevikku vaatava dokumendiga püüame aga meie võimuses olevaid arenguid suunata vastavalt oma paremale äranägemisele ning proovida oma tulevastes otsustes teha võimalikult parimaid valikuid.

Proosalisemalt ja ametlikumalt väljendudes peavad linnakodanikud Rakvere linna tugevamateks omadusteks head geograafilist asukohta, positiivset mainet ning optimaalset suurst. Tuleb tõdeda, et need näitajad on tõepoolest päris head. Linna suurst arvestades on kohapealsete teenuste valik ja kvaliteet muljetavaldav – muuseum Vallimäel, kutseline teater, spa, kaasaegsed spordirajatised, tublide tulemustega koolid, arvukalt huviringe ja seltsitegevust, metsa, parke ja heinamaid, rääkimata kaubanduspinna ruutmeetritest, mida kuulu järgi ühe elaniku kohta olla rohkem kui kusagil mujal. Rahvusvaheline lennujaam on vaid sajakonna kilomeetri kaugusel. Ja seda kõike ca 17 000 elanikuga linnas! Elu tundub kui lill! Ei tohi muidugi unustada, et suur võimaluste hulk eeldab ka suurt oskust neid hästi majandada ja teineteist täiendama panna. Paljugi kogukonna käekäigust sõltub siiski ka kohalikust omavalitsusest – kui hästi oskab ta inspireerida kodanikke olema aktiivne ja ettevõtlik ning muidugi kogutava maksuraha kasutamine ja ümberjagamine viisil, mis oleks arusaadav, põhjendatud ja teeniks neid eesmärke, mida kodanikud ootavad.

Rakvere linna positsioon on olnud läbi sajandite eesti asustuses üsna samaväärne. Tekkinud tänu looduslikule kõrgendikule rajatud kaitserajatisele on ta olnud ümbruskonna keskuseks ning ida-lääne ning põhja-lõuna suunaliste ühenduste sõlmeks. Need omadused annavad Rakverele võimaluse ka täna toimetada sarnastes raamides, olgugi et maailm on mõneski mõttes väiksemaks jäänud. Peterburi- Tallinn- Haapsalu raudtee rajamisega tsaari Venemaa ajal paranes ühenduse kiirus ja võimekus tunduvalt ja arenesid just need asulad, mis raudtee äärde jäid. Endised liikluse sõlmpunktid – postijaamad, mis aga raudteede äärde ei jäänud, hääbusid kiirelt. Linnarahva arvu dünaamika on olnud Rakveres üsna sarnane teistele eesti maakonnakeskuste linnadele (Viljandi, Paide, Haapsalu) kasvades eelmise sajandil jõudsalt saavutas ta 80-ndate lõpul oma haripunkti (ligi 20 000) ning on sealtmaalt tasapisi vähenenud. (Rakvere linna rahvastikuprognosis 2009-2030 Tiit Tammaru, Tartu Ülikool)

Linnast teevad linna tema kodanikud. Rakvere linna üldplaneeringu alusuuringute raames koostatud linna rahvastikuprognosis erinevad stsenaariumid näitavad, et tõenäoliselt linnaelanike arvus ega soolis-vanuselises koosseisus murrangulisi muutuseid ette näha ei ole. Tõenäolisema stsenaariumi järgi väheneb linna elanikkond järgnevatel aastatel siiski pisut. Sellest teadmisest tuleb ka tuleviku planeerimisel lähtuda, unustamata samas ka võimalusi jätta kavassee nõ reserve juhaks, kui prognoos paika ikkagi ei pea. Töögruppides osalenud inimeste arvates on praegune linna suurst küll paras elukeskkonna mõttes, kuid ettevõtlike pinnalt oleks soodsam, kui elanike arv tunduvalt kasvaks. Kõige vastuvõetavamaks sooviks tuleviku suhtes linna koguhuvi silmas pidades oleks mõõdukas elanikkonna kasv, mis ei tekitaks suuri sotsiaalseid pingeid ning areng toimuks optimaalselt.

Linna arendamise suunamise üheks oluliseks aluseks on linna üldplaneering. Kehtiv planeering on Rakvere linnal olemas ja selle suhteline värskus (kehtestatud 2009) annab suurepärase võimaluse vaadata üle ka sellest lähtuma peavad kokkulepped – antud juhul siis linna arengukava.

Linna tulevikusoov – Rakvere on nooruslik ja ulja mõtteviisiga linn, kus ettevõtlikel elanikel on meelepärast ja tasuvat tööd, tagatud on väga heal tasemel esmased teenused, elukeskkond on rahulik ning keha ja vaimu virgena hoidmiseks on palju toredaid võimalusi. Kodanikud on terved ja väge täis. Rakveres on ruumi mõelda.

1. HARIDUS

Hetkeseis

Rakveres on esindatud kõik hariduse tasemed alates alusharidusest ja lõpetades kõrgharidusega, mis annavad õpivõimaluse linnas on ligi 5 500 lapsel ja noorele. Täiskasvanutele on koolitusvõimalusi munitsipaalkoolis, riigikoolides ja erakoolides.

Alusharidust omandavad pooleteise kuni seitsmeaastased lapsed Rakvere linna koolieelsetes lasteasutustes: Rakvere Linna Algkoolis, Rakvere Triinu Lasteaias, Rakvere Kungla Lasteaias. Munitsipaallasteaedades töötab neli sõimerühma. Erasektorist ostetakse juurde 184 lasteaiakohta (Euterpe OÜ Lasteaiast Kaur, Tiki-Triki, MTÜ Kirilill).

Põhiharidust omandavad koolikohustuslikud õpilased Rakvere Linna Algkoolis, Rakvere Põhikoolis, Rakvere Gümnaasiumis, Rakvere Reaalgümnaasiumis, Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis. Lisaks on võimalus õppida Rakvere Vanalinna Koolis, Rakvere Eragümnaasiumis ja Rakvere Lille Koolis.

Keskhariduse omandavad nii linna kui teistest kohalikest omavalitsustest pärit õpilased Rakvere Gümnaasiumis, Rakvere Reaalgümnaasiumis ja Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis ning Rakvere Eragümnaasiumis

Kutse- ja kõrghariduse omandamiseks on loodud tingimused Rakvere, Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledžis, Mainori Kõrgkooli Rakvere Õppekeskuses ja Lääne- Viru Rakenduskõrgkoolis. Koostöös linnaga luuakse võimalusi erinevate erialade omandamiseks lähtuvalt ühiskonna ja tööturu vajadustest.

Huvihariduse omandamiseks on loodud tingimused Rakvere Muusikakoolis, Rakvere Spordikoolis ning Rakvere linnas tegutsevates erahuviakoolides: Loominguline Selts Athena Maja, Esteetika- ja Tantsukool, Muusikakool Rajaots, Hariduse- ja Kultuuriselts Kaur ja Juhan Kunderi Seltsi Rahvakool. Huvitegevus ringitegevusena toimub linna üldhariduskoolides, erakoolides, seltsides, ühingutes.

Rakvere linna haridusvaldkonna olulisemad tugevused on:

- oma eripära ja traditsioonidega haridusasutuste piisavalt lai valik
- hea koostöö erinevate haridusasutuste ning spordi ja huvihariduse jms pakkujate vahel
- Hea koostöö linnavalitsuse ja haridusasutuste vahel

Rakvere linna haridusvaldkonna kitsaskohad on:

- koolivõrgu reformikava ebaselgus;
- ühtse tugiteenustevõrgustiku puudumine hariduslike erivajadustega õpilastele, sh on loomata tasandusklassid;
- lasteaia- ja sõimekohade. Linnapoolse rahalise toetuse puudumine lapsehoiuteenuste kasutamiseks;
- haridustehnoloogiliste ja –metoodiliste uuenduste vähesus haridusasutustes;

- üliõpilaskonna vähene osalus linna sotsiaal- ja kultuurielus.

Tulevikusoovid

- Alusharidus on kõigile soovijatele kättesaadav.
- Põhi- ja gümnaasiumiharidus on valikuvõimalustega ja konkurentsivõimeline.
- Rakvere linna koolivõrk ja koolikeskkond on vastavalt õpilaskonna vajadustele optimaalselt muudetud.
- Rakvere linnas on vähemalt üks konkurentsivõimeline kõrgkool. Pakutavad erialad toovad linna noori ja rikastavad kogukonda. Pakutavad erialad toovad linna noori ja rikastavad kogukonda.
- Rakvere linna elanikel on mitmekülgset võimalused omandada huviharidust.

Aasta 2030 visioon

- Igale lapsele on vajadusel tagatud lasteaia või sõimekoht. Lasteaia hooned on kaasaegsed ja ökonoomsed ning mugava ja tervisliku keskkonnaga. Motiveeritud ja professionaalne personal toetab laste arengut ning koostööd peredega.
- Rakvere koolides omandatakse põhiharidus, mis võimaldab edasijõudmist soovitud koolis.
- Rakveres tegutseb vähemalt kaks gümnaasiumi, kus on loodud võimalused kaasaegse, kvaliteetse ja konkurentsivõimelise keskhariduse omandamiseks, mis võimaldab edasi õppida soovitud koolis.
- Haridusasutuste füüsiline, vaimne ja tehnoloogiline keskkond on kaasaegne ja turvaline.
- Õpilaste arvu suurendamisel kasutatakse ratsionaalselt olemasolevaid koolihooneid, tehakse koostöös linnas asuvate erinevate haridusasutuste vahel. Oluliste demograafiliste muutuste korral on linna üldplaneeringus alad, kuhu on võimalik ehitada lisahooneid.
- Linna koostöö erinevate kõrgkoolidega suurendab õppimisvõimalusi nii Eestis kui välismaal. Rakveres ajalooliselt väljakujunenud õpetajakoolituse kõrval on veel vähemalt üks eriala, mis eristab linna haridusvõimalusi võrreldes teiste piirkondadega.
- Huvihariduse omandamise võimalused on mitmekülgset ja on tagatud kõigile soovijatele.
- Kutseharidus ja täiskasvanute täiendõpe on korraldatud paindlikult vastavalt ümbruskonna ettevõtete ja turu nõudmistele.

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 1.1 Gümnaasiumivõrk on korrastatud	T 1.1 Rakvere Gümnaasiumi jätkamine senises vormis või kooli struktuuri muutumine kujul, kus jäävad alles ainult gümnaasiumiklassid ning mille tulemusena tegutsevad linnas gümnaasiumiastmes munitsipaalkoolidena Rakvere Gümnaasium ja Rakvere Realgümnaasium	2012 - 2014	Linnavalitsus, koolid
E 1.2 Põhikoolivõrk on korrastatud	T 1.2 Rakvere Linna Algkooli muutmine kolme astmega põhikooliks asukohaga Tallinna tn 29/ Võidu tn 26 õppehoones või nimetatud kooli ühendamine Rakvere Gümnaasiumiga. Täiendavate õpilaskohtade ostmine erasektoris	2012 - 2014	Linnavalitsus
E 1.3 Erivajadustega õpilastele on loodud vajaduspõhised õpivõimalused	T 1.3 Erivajadustega laste integreerimine õpilasi toetavate meetmetega tavakoolidesse ja tasandusklasside moodustamine Rakvere linna Tallinna 29/Võidu 26 tänava õppehoonesse. Täiendavate õpilaskohtade ostmine erasektorist	2012 - 2014	Linnavalitsus, Rakvere koolid, era
E 1.4 Alusharidus on kättesaadav vähemalt alates lapse teisest eluaastast	T 1.4.1 Rakvere Linna Algkooli maja renoveerimine madala energiatarbega 11 rühmaliseks lasteaiaks. T 1.4.2 Täiendavate lasteaiarühmade avamine T 1.4.3 Tasandusrühma loomine Rakvere Kungla Lasteaeda T 1.4.4 Muukeelsete laste ettevalmistamine eestikeelse hariduse omandamiseks Kungla lasteaia baasil T 1.4.5 täiendavate lasteaia- ja söimekohtade ostmine erasektorist.	2012 - 2014	Linnavalitsus, MTÜ Šveitsi fond, projektid
E 1.5 Õpetajate ja õpilaste linnapoolne tunnustussüsteem on väljatöötatud	T 1.5 Üldiste tunnustuskriteeriumite väljatöötamine ning parimate õpetajate ja õpilaste igaaastane tunnustamine.	2012 - 2014	Linnavalitsus, koolid
E 1.6 Arendatud on täiskasvanu- haridust ja erialaõpet	T 1.6 Rakveret Täiskasvanute Gümnaasiumi ja Rakvere Ametikooli koostöö arendamine.	2012 - 2014	Linnavalitsus, Rakvere Täiskasvanute gümnaasium, Rakvere Ametikool, projektid, riik

Järgnevad eesmärgid, tegevused ja projektid

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

	Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
ALUSHARIDUS	Kvaliteetne alusharidus on kõigile soovijatele kättesaadav			
	E 1.7 Igale alushariduse soovijale on tagatud kvaliteetne õpe	T 1.7.1 Lapsehoiuteenuste erinevate vormide toetamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid, teenusepakkujad
		T 1.7.2 Eralasteaedade arengu toetamine	Pidev	Linnavalitsus
		T 1.7.3 Lasteaedade mänguväljakute uuendamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid
	E 1.8 Tagatud on lastevanemate nõustamine	T 1.8.1 Lastevanemate nõustamisel juhtumipõhise võrgustiku süsteemne kasutamine	Pidev	Linnavalitsus, projekti
PÕHIHARIDUS	Rakvere koolides omandatakse põhiharidus, mis võimaldab edasiõppimist soovitud koolis			
	E 1.9 Põhikoolivõrk on välja arendatud ja kaasajastatud	T 1.9.1 Rakvere Põhikooli rekonstrueerimine ja kaasaegse koolikeskkonna arendamine	2012-2015	Linnavalitsus, projektid
		T 1.9.2 Rakvere Tallinna tn 29/Võidu tn 26 õppehoonete rekonstrueerimine ja kaasaegse koolikeskkonna arendamine	2012-2015	Linnavalitsus, kool, projektid
	E 1.10 Kodu ja kooli koostöö meetmed on ellu rakendatud	T 1.10.1 Koolidesse abiõpetajate palkamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid, koolid
		T 1.10.2 Sotsiaalpedagoogide iseseisva tsentraliseeritud juhtimisega struktuuri loomine		
		T 1.10.3 Hariduslike erivajadustega õpilastele ja riskiperede lastele paindlike õpitingimuste loomine		
T 1.10.4 Koostöös koolide, Sina Mina Keskuse ja eesti Lastevanemate Liiduga koolituste korraldamine lapsevanematele				
T 1.10.5 Kooliminevate laste vanemate nõustamine				

		T 1.10.6 Rakvere linna alaealiste komisjoni moodustamine		
		T 1.10.7 Integratsioonialaste projektide ja tegevuste läbiviimine		
	Rakveres tegutseb vähemalt kaks munitsipaalgümnaasiumi, kus on loodud võimalused kaasaegse, kvaliteetse ja konkurentsivõimelise keskhariduse omandamiseks			
	E 1.11 Gümnaasiumi-hariduse omandamiseks on loodud optimaalsed tingimused	T 1.11.1 Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi õpikeskkonna parendamine T 1.11.2 Gümnaasiumihoonete rekonstrueerimine eesmärgiga viia vastavusse seal rakenduvate õppevormide (näiteks auditooriumid, laborid, studiod, IT, audio- ja videoõppe tehnilised lahendused jne) ja õppetöö korraldusega	2012	Linnavalitsus, projektid
GÜMNAASIUMIHARIDUS	E 1.12 Gümnaasiumi haridus on konkurentsivõimeline	T 1.12.1 Õpilastel on valida erinevate õppesuundade vahel. T 1.12.2 Vastuvõtt gümnaasiumisse on lävendipõhine (arvestatakse kombineeritult õpilase omandatud teadmisi, huve, eelkutsu õppe vajadust, võimekkust jne) ja vajadusel ka gümnaasiumide põhikooli III kooliastmes. T 1.12.3 Toimub õpilaste ja õpetajate välisvahetus ja koostöö erinevate kõrgkoolidega. T 1.12.4 Kõrge kvalifikatsiooniga tunnustatud külalisõpetajate kaasamine. T 1.12.5 Õppeainete vahelisi seoseid käsitlevate uurimistöode, eneseväljendusoskust arendavate ja edaspidises elus praktilist tähtsust omavate oskuste ja teadmiste mahu suurendamine õppekavas, uurimus- ja avastusõppe põhimõtete rakendamine.		

Linna haridusasutused on omavahel integreeritud õppe- ja halduskorraldusega tervikuks, milles õpilastel on ühelt haridustasemelt või astmelt üleminek sujuv, vajadusi ja võimeid arvestav				
HARIDUSASUTUSTE ÜHISOSA	E 1.13 Kõik haridusasutused on kaasatud vajalikesse programmidesse ja projektidesse	T 1.13.1 Üleriigilistes ja rahvusvahelistes programmides osalemine	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
		T 1.13.2 programmide ja projektide (sh energia-ja keskkonnasäästu) rakendamine	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
		T 1.15.3 Investeeringute süsteemi sidumine haridusasutuste võrgu arenguga tagamaks kõigile võrdsed õppetingimused	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
	E 1.14 On loodud ühtne infotehnoloogiline süsteem	T 1.14.1 Infotehnoloogia ajakohastamine ja uue tarkvara hankimine, osaledes aktiivselt vastavates programmides	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
		T 1.14.2 infosüsteemi väljakujundamine (haridusinfo kogumise süsteemi loomine, arvutite rakendamine, arvutivõrgu väljaarendamine ja ühendamine üleriigiliste ja linna –registritega)	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
	E 1.15. Koolisüsteem on vastavuses nõudluste ja vajadustega	T 1.15.1 Haridusasutuste varade korrastamine (Munitsipaalvara kaasaegse halduse ja arendamise korraldamine)	Pidev	Linnavalitsus, koolid, lasteaiad, projektid
	E 1.16 Haridusasutustes töötab kvalifitseeritud personal	T 1.16.1 Kõrgkvalifikatsiooniga pedagoogide tööle tuleku soodustamine (lähtetoetus, ametkorter, lasteaiakoht).	Pidev	Linnavalitsus
	E 1.17 Koostöö kõrgkoolidega	T 1.17.1 Kaasaaitamine TLÜ Rakvere kolledži arengule ja integreerumisele linna haridusellu. Kolledži potentsiaali kasutamine linnas haridus- ja sotsiaalvaldkonnas	Pidev	Linnavalitsus
		T 1.17.2 Koostöö arendamine kõrgkoolidega (mitte haridust pakkuvate haridusasutustega)	Pidev	Linnavalitsus, koolid

		T 1.17.3 Koostöölepingu elluviimine Tallinna Ülikooliga, Maaülikooliga ja Tallinna Tehnikaülikooliga		
		T 1.17.4 koostöölepingu sõlmimine Tartu Ülikooliga	2013	Linnavalitsus, koolid

Valdkondadevaheline sünergia

Haridusse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Kultuur → Sotsiaal → Sport → Ettevõtlus → Kolmas sektor

Kõigist töögruppidest käis kõige jõulisemalt läbi hariduse teema ning sellesse valdkonda panustamine on tulevikku silmas pidades linnale kõige olulisem. Täna maailmas õpitakse põhimõtteliselt elu lõpuni ning pidevalt tuleb ennast täiendada. Täna koolilapsed kujundavad praeguste täiskasvanute pensionipõlve olukorra linnas ning hea hariduse tagamine on olulisim faktor. Ning seda kõigis hariduse astmetes.

Linna haridus- ja kultuuriasutuste vahelise koostöö ja tiheda läbikäimise tulemusel võivad mõlemad osapooled. Näiteks koolilaste varased suhted teatriga annavad lootust, et teatriharjumus jääb külge ka isiksuse kasvades. Kuna noor vaataja on tavaliselt oma hinnangutes siiram, siis saab teatrirahvas vastutasuks õiglast tagasisidet, mida tulevane publik ootab ning end ka selles suunas arendada. Sotsiaalvaldkonna seotus haridusega avaldub kindlasti asjaolus, et mida haritum on linnakodanik seda suurem on tõenäosus, et ta oma asjadega iseseisvalt hakkama saab. Praegune hästi toimiv suhe linna koolide ja Spordikeskuse ja seal pakutavate võimaluste vahel ajendab kodanikke jälle oma tervise eest suuremat hoolt kandma. Eraldi tähelepanu all peab olema linna kutseharidusasutustes pakutava vastavus piirkonna ettevõtjate vajadustele. Kutseõpe on kallis ning erinevalt üldharidusest on kitsa eriala omandamine ning sellel alal hiljem mittetöötamine maksuraha väga ebaefektiivne kasutamine. Kolmanda sektori tihe seotus haridusega on põhjendatav huvihariduse pakkujate rohkusega selles valdkonnas. Selliste teenuste tellimine kolmandast sektorist on mõistlik ning jätkub ka tulevikus.

2. TARISTU

Hetkeseis

Taristu ehk infrastruktuuri all selles peatükis käsitleme eelkõige tehnilist taristut. Siia alla kuuluvad teed ja tänavad, vee- ja kanalisatsioonivarustus, elektri-, gaasi-, sooja- ja sideliinid. Üldiselt on ikka olnud nii, et mida paremini oled sa ühe või teise ühendusega liidetud, seda paremad võimalused sulle ka avanevad. Rakveres on selles suhtes olukord üsna hea. Linnal on hea asukoht Tallinn – Narva maantee ääres, seda läbib ka raudtee, sadamad on läheduses ning ka rahvusvaheline Tallinna lennujaam jääb vaid sajakonna kilomeetri kaugusele. Need on inimeste ja kaupade liikumiseks olulised kanalid. Linna siseseks toimimiseks on aja jooksul välja ehitatud ka eluks ja ettevõtluseks vajalikud juhtmed ja torud. Lühidalt nende olukorrast liigiti:

Vesi- ja kanalisatsioon Rakvere linna ja selle lähiümbruse tarbeks kinnitatud põhjaveevaru 10 160m³/ööp on piisav ning tagab elanike ning ettevõtetele veevajaduse. Vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitamisega jõutakse linnas 2012 lõpuks niikaugele, et ca 99,5% linna olemasolevatest majapidamistest on tsentraalse süsteemiga võimalik koheselt liita. Sellega on omavalitsus fondide kaasrahastamisel suure töö ära teinud ning edaspidi tuleb töötada selle nimel, et linna kodanikele ja ettevõtjatele tagada optimaalse hinna ja kvaliteediga toimiv veevärgiteenus. Tegutseda tuleb selle nimel, et ka need majapidamised, kes siiani kasutavad oma veetarbeks salvkaevusid ning kanalisatsiooniks kogumiskaeve, ühendataks lõpuks tsentraalsesse võrku. Edaspidi jääb kindlasti prioriteetseks trasside edasine rekonstrueerimine. Samuti veepuhastusseadmete rekonstrueerimine. Edasiste arenduste puhul tuleb leida samuti vahendid liitumiste rajamiseks ning seda vajadusel ka naaberomavalitsuste territooriumil. Selleks tuleb välja töötada ka sobiv juriidiline vorm. Koostöös teede ja ühisveevärgiga on edaspidi vaja laiendada ka sademevee kogumise ala ning uuendada süsteeme. Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengusuunad ja tegevuskavad on täpsemalt kirjeldatud valdkondlikus arengukavas „Rakvere linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava aastateks 2007-2018“, mis tuleb uuendada aastaks 2012.

Gaasivarustus – võrk on linnas hästi arenenud ning olemasolevatele ja ka uutele klientidele on teenust võimalik pakkuda. Olulisi suuremahulisemaid investeeringuid praegu teada ei ole. Siin määrab tarbimise võimaliku kasvu uute klientide suhtes paljuski ära konkureerivate energiapakkujate teenuste hind ja kvaliteet. Kui gaas jääb teistest tuntavalt odavamaks kasvab surve ka uute liitumiste väljaehitamiseks linnas. Gaasivõrgu huvi on tänavate rekonstrueerimisel rekonstrueerida vajadusel ka omi trasse.

Side – konkureerivaid teenusepakkujaid on piisavalt. Võrgud on hästi välja arendatud ning käib nende pidev uuendamine. Suuremahuliste andmehulkade edastamiseks on linnas olemas kaasaegsed kaabliühendused. Suuremad ärihooned varustatakse fiiberoptiliste kaablitega, mis tagavad levi suurema kiiruse ja kindluse. Tormiliselt areneb ka läbi õhu leviv andmeedastus, mille tulevikku on keeruline prognoosida. Tehnoloogiline areng on kiire, toimib

teenusepakkujate vaheline vaba konkurents ning selles valdkonnas suuremahulisemaid linnakeskkonda moonutavaid või segavaid ehitustöid ette näha ei ole. Vanad vaskkaablid tõmmatakse kanalitest välja ja asendatakse kaasaegsetega. Esimeses järjekorras saavad parema ühenduse Kroonikeskus ja Tsentrum. Lihtsam on uusi kaableid paigaldada sinna, kus on sidekanalisatsioon juba olemas ja kaevetöid ei ole tarvis teostada. Uute planeeritavate ehitusmahtude juures tagab Elion arendaja soovi korral fiiberoptilise ühenduse. Elioni huvi on tänavate rekonstrueerimisel asendada oma õhuliinid maakaablitega.

Elektrivarustus – linn ja linna ümbruskonda jäävad tootmisalad on vajalike võimsustega tagatud. Varustuskindlus on samuti piisav. Jaotusvõrk renoveerib oma võrke Linnuriigis. Õhuliinid asendatakse maakaablitega ning seda koostöös tänavavalgustusega. Avanev turg toob linnakodanikule ja ettevõtjale selles valdkonnas edaspidi kaasa pigem kõikumavaid hindu. Aeg, kui elektrienergia hind oli pikemalt paika määratud saab otsa. Vabaturu loogikast lähtudes peaks see pikemas perspektiivis tulema tarbijale kindlast kasuks.

Välisvalgustus- Valgustatud tänavaid on Rakvere linnas kokku ca 77,5 km. 60,2 km on õhuline, 22,4 km kaabelliine ja 2,8 km toiteliine. Kokku on valgustuspunkte ca 2460, millest ca 25% on elavhõbevalgustid, 65% naatriumvalgustid ja 10% pargivalgustid ja prožektorid. Välisvalgustusvõrgu kilpe on 36 tk. ja linna halduses olevaid valgustusmaste 684. Ligikaudne tarbitav tänavavalgustuse võimsus on ca 370 kWh. Edaspidises arengus on suund võetud sellele, et järk- järgult asendatakse õhuliinid maakaablitega ja amortiseerunud suure energiatarbega elavhõbedavalgustite asendamine turule jõudvate väiksema elektritarbega ning pikema elueaga lampide vastu.

Soojavarustus – Rakvere linnas on määratud kaugküttepiirkond, kus tarbijad teenust kasutavad. Probleemiks on hetkel soojatrasside halb seisukord. Renoveerimist vajavate trasside investeeringumaht on suur ning soojaettevõtte taotleb vastavaid toetusi Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK). Kaugküttevõrk on tänaseks ka digitaalselt kaardistatud ning ettevõttel on ideid millistele piirkondadele oma teenust edaspidi pakkuda. Kuna soojatrasside rajamise ja renoveerimise ühiku hind on võrreldes mõne muu energiakandjaga kallim saab uute klientide leidmine turul olema siiski eeldatavalt üsna raske. Rakveres on kavandamisel praegu rohkem soojatootmise võimsusi kui olemasolev võrk teenindada suudab. KIKi poolt on toetatud kahe kombijaama rajamist. Rakvere Soojusest võib saada ka lihtsalt võrguettevõtte. Trasside renoveerimisel on lõppeesmärk kogu süsteemi efektiivne tööhoidmine ning temperatuuride seire trassi eri lõikudes sh klientide soojasõlmede olukord kuhu soojaettevõtte käed alati ei ulatu.

Rakvere Soojuse ja linnakodaniku seisukohalt on soodne, et linna soojavõrku on võimalik ühendada palju erinevaid soojatootjaid (Rakvere ES Bioenergia, Fortum Termest Ehitus, Rakvere Soojus). Soojaettevõtte prioriteetideks lähitulevikus on olemasoleva võrgu rekonstrueerimine ning soodsaima hinnaga tootja soojusenergia jaotamine tarbijatele. Piiritusetehase tootmisprotsessis ülejääva soojusenergia pakkumine linna soojatootjate turul tihendab konkurentsi ning soojatrasside renoveerimisel ning kadude vähendamisel trassidel ja soojasõlmedes on soodsa hinnaga energia ostuvõimalus tarbijatele heaks lisavõimaluseks. Soojatootjana omab võrguühendust ka Fortum Termest hakkepuidul töötav katlamaja Päikese tänaval, millele planeeritakse lisaks kombijaama ehitust. Rakvere Soojuse Gaasikatlamajade

võimsusi jätkub ning võrguettevõtte ülesandeks jääb kehtivate seaduste raames hankida oma tarbijatele soodsaimad pakkumised. Kaugkütte varustuskindlust tuleb tõsta, kodumaise kütusega peab olema tagatud linna baaskoormus.

Võrkude renoveerimiseks tuleb otsida võimalusi kaasrahastamist fondidest ning majanduslikke ning keskkonnaalaseid aspekte arvestades trassid ja sõlmed renoveerida.

Tarbijale on soojatootjate lai valik väga positiivne ning kaugküte võib hinnalt ja varustuskindluselt osutada täiesti konkurentsivõimeliseks küteliigiks. Konkreetsed renoveerimismahtudest annab eraldi ülevaate soojamajanduse arengu/investeeringute kava, mis tuleb koostada 2012 aasta jooksul.

Raudtee

Raudtee olemasolu linnas on kahetine. Ühelt poolt tekitab see juurde probleeme liikluses, ohutuses ja mürafoonis, teiselt poolt avab jälle võimalusi kaubavedudeks ja reisijate veoks. Alates raudtee rajamisest arenesid jõudsamalt need asulad, mis raudteeühenduse said. Viimastel aastatel on reisijate veo puhul rongi kasutamine kippunud bussivedudele alla jääma ja seda eelkõige tänu väiksemale paindlikkusele. Rongiliikluse areng reisijate veo osas hakkab sõltuma paljuski Euroopa liidu ja Eesti valitsuse poliitilistest otsustest valdkonnale laekuvatest toetustest. Rakvere linn on selleks võimalikuks arenguks valmis ning üldplaneeringuga on reserveeritud ka võimalus reisiterminali kesklinnale lähemale toomiseks, et olla reisijatele paremini kättesaadav. Mugav ja kiire rongiühendus 100 km kaugusel oleva Tallinnaga võimaldaks elamist Rakveres ja töökäimist Tallinnas. Iseasi, kas selline pendelränne pikemas perspektiivis ikkagi parim lahendus on. Kokkuvõttes on raudtee olemasolu linnale siiski positiivseks võimaluseks olemasolevatele ning uutele ettevõtjatele.

Sõiduteed

Selle valdkonna arengut suunab kehtiv Rakvere linna liikluse arengukava 2008-2015. Majandusolude halvenedes ei ole ilmselt võimalik sellel perioodil nimetatud kavas planeeritud rakendada ning mõistlik on see põhjalik dokument üle vaadata. Arengukava töögruppidest jäi ülekaalukamaks seisukoht, et pigem tuleb praeguses kitsamas majanduskeskkonnas korrastada olemasolevaid ristmikke ja tänavaid. Suuremaid investeeringuid nõudvad objektid nagu viaduktid, uued läbimurded jms tuleb teostada juhul, kui esmajärjekorra remonditöödest vahendeid üle jääb. Vee- ja kanalisatsioonivarustuse rekonstrueerimise lõppemisel on võimalus kõvakattega katta ka viimased Rakvere linna teede- ja tänavate lõigud.

Ühistransport

Rakvere linnasisese bussiliikluse vajaduse katavad praegu Lääne – Viru maakonna bussiliinid. Kuna linn on väike ja liikumisvajadused ulatuvad üle omavalitsuste piiride, on ka tulevikus ilmselt mõttekas sama süsteemi jätkumine. Ühistranspordi korraldamisel on keerulisemaks komponendiks selle tasuvus ja doteerimine. Rakvere linna liikluse arengukavas 2008-2015 tehtud analüüs näitas, et valdav enamus sõidukilomeetreid on bussid alakoormatud. Viimastel aastatel on hoiakud ühiskonnas soosinud ühistranspordi arendamist kuna seda on peetud otstarbekamaks ja keskkonnasäästlikumaks. Teatud oludes on see siiski vastupidi. Kui suure osa liinikilomeetritest on bussis piltlikult öeldes bussijuht ja kaks reisijat on tegemist pigem priiskava süsteemiga. Tihtilugu räägitakse küll ühistranspordi arendamise

vajalikkusest ja isiklike autode kasutamise hukutavast mõjust, kuid lõppkokkuvõttes kasutavad ikka kõik oma transporti. Tulevikus saab ilmselt määravaks siiski mugavus ja inimese ajaressursi hind, mis seab ühistranspordi konkurentsivõime Rakvere linnas ja lähiümbruses veel suurema surve alla. Samuti tehakse autotööstuses suuri pingutusi masinate ökonoomsemaks ja keskkonnasõbralikumaks muutmise nimel.

Jalg- ja jalgrattateed, kõnniteed

Ilmselt kõige rohkem vastakamaid arvamusi ja poleemikat tekitanud valdkond ning pea kõigis erinevates töörühmades kõneainet pakkunud teemaks oli linna kõnniteede ja jalgrattaga liikumise võimalused ja nende olukord linnas. Ühisele meelele jõuti selles, et olemasolevad kõnniteed tuleb kindlasti korda teha, selles pole küsimust. Erinevaid seisukohti leidis aga uute jalgrattateede ehitamise vajadus ja maht. Oli arvamusi, et Rakveres on jalgrattateede olemasolu ja olukord väga halvas seisus ning neid tuleks rajada võimalikult palju kuna linn on kompaktne ning kondiaurul liikumine annab positiivse tõuke ka rahvatervisele. Teiselt poolt väljendati seisukohta, et selliste teede rajamise ja hoolduse kulud on võrreldes kasutusintensiivsusega põhjendamatult kõrged ning ei maksa unustada, et meie kliimas on neid teid võimalik kasutada vaid ca 9 kuud aastast. Samuti oli erinevaid seisukohti praeguste liikumisvõimaluste turvalisuse kohta. Hõredama liiklusega tänavatel on väikelinnas ka rattaga liikumiseks mõistlik kasutada tänavat ning paralleelse rattatee rajamine ei ole otstarbekas. Küll aga on vajalik rajada jalg- ja jalgrattateed tihedama liiklusega autoteede kõrvale, kus oleks teiselt poolt tagatud ka suurim potentsiaalne kasutajate hulk. Võttes arvesse ka maa-aluste kommunikatsioonide olukorda ning võimalikke kokkuleppeid rattateede ehitamiseks eramaadele on esmajärjekorras vajalik rajada järgmised lõigud:

- Kesklinn – Lilleoru
- Kesklinn – Põhjakeskus
- Kesklinn – Sõmeru
- Kesklinn – Rägavere tee
- Karja tänav, mis ühendaks erinevad suunad

Veelgi olulisemaks tuleb siiski pidada ka kesklinna ja selle lähiümbruse kõnniteede remontimist ja renoveerimist viisil, mis tagab ka kitsamates oludes mugavama ja turvalisema liikluse.

Lennuliiklus

Üldplaneeringus kajastatud Rakvere lennuvälja arendamine väikelennukite, hobilennunduse, väikekaubavedu ja operatiivlendude teenindamiseks. Laiema reisilennuliikluse vajaduse katab Tallinna Ülemiste lennujaam, millega on head transpordiühendused.

Aasta 2030 visioon

- Linna siseselt on välja arendatud jalg- ja jalgrattateede võrk, mis võimaldab elanikele mugavalt igapäevastel toimingutel kõik oma toimetused sooritada jalgsi või jalgrattaga. On loodud jalgrattaühendused linna ringteega ja ümbruskonna valdade jalgrattateedega. Toimib jalgrataste laenutussüsteem.

- Rakverel on tagatud head transpordiühendused nii reisijate kui kaubavedude osas kõigis suundades (Tallinn, Helsingi, Tartu, Peterburi, Kunda (sh sadam), Peipsi järv, Eesti põhjaranniku väikesadamad).
- Linn on täies ulatuses varustatud korralike vee- ja kanalisatsioonitrasside võrguga. Teenuse hind ja kvaliteet on tasakaalus. Tagatud on piisava ressursiga kvaliteetne, puhas vesi.
- Energiaturul valitseb vaba konkurents ning toimiv turg tagab elanikele ja ettevõtjatele võimaluse leida endale parim teenusepakkuja. Kohalikul ressursil baseeruv taastuvenergia on saavutanud energiabilansis arvestatava osakaalu.
- Internetiga on varustatud kõik soovijad. Linna põhja- ja lõunaosad on ühendatud kiirete ja ohutute ühendustega. Rajatud on viadukt ühendamaks Kauba tänavat Arkna teega

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 2.1 Jalg- ja jalgrattateede ehitus ja remont	T 2.1 Nimetatud lõikude rajamine, mis ühendab erinevad suund Kesklinn – Lilleoru Kesklinn – Põhjakeskus Kesklinn – Sõmeru Karja tänav Rägavere tee Seminari tn	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid
E 2.3 Sõiduteede ning ristmike remont ja rekonstrueerimine	T 2.3 Suure koormusega tänavate ja ristmike arendamine ja väljaehitamine ning kruusakattega tänavate tolmuvaba kattega varustamine <u>Teed ja tänavad</u> 1. Rägavere tee 2. Aia tn, Maasika tn, Tööstuse tn-a, kruusakatte asendamine kõvakattega 3. Pika tänava valgustuse, tänavasillutise, kõnniteede rekonstrueerimine (sh Posti, Silla, Kooli tänavad) 4. Võidu tänava pikenduse 5. Ehituse tn <u>Ristmikud</u> 1. Rägavere tee – Karja 2. Vabaduse – Karja 3. C.R.Jakobsoni – Parkali – F.G.Adoffi – Kastani pst. 4. Laada – F.G.Adoffi 5. Põhja tn. (ristumine Rakvere-Haljala maanteega)	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid

	6. Jaama pst ja Võidu tn <u>Viaduktid</u> 1. Kauba tänava ja Arkna tee viadukt		
E 2.4 Digitaalse võrkude ühise andmebaasi loomine ja haldamine	T 2.4 Linnavalitsuse eestvõttel arendada võimekust digitaalse andmebaasi kasutamiseks ning leida selle haldamiseks optimaalne lahendus. Linna võrkude andmebaasi sidumine Maa- ameti GIS-ga.	2012 - 2013	Linnavalitsus, võrkude valdajad
E 2.5 Energiasäästu arendamine	T 2.5 Rakvere soojamajanduse arengu/investeeringute kava koostamine ja soojatrasside rekonstrueerimine	2012 - 2014	Rakvere Soojus, projektid
E 2.6 Tänavavalgustuse ökonoomsemaks ja energiasäästlikumaks muutmise, kasutades innovatiivseid lahendusi	T 2.6 Tänavavalgustuse õhuliinide asendamine maakaabelliinidega ja lampide järk- järguline asendamine ökonoomsemate ja töökindlamatega, valgustussüsteemi juhtimise arendamine, tänavavalgustuse inventeerimine ja digitaalse andmebaasi loomine.	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid

Toodud tabelis järjekorras 1,2,4 ja 5 toodud eesmärgid on omavahel tihedalt seotud. Linnatänavate ja ristmike rekonstrueerimise hangetel tuleb võimalusel lahendada ka kõnniteede ja välisvalgustuse küsimused. Kuna teetööde rahaline maht on suur, tuleb jätkuvalt otsida võimalusi leida kaasrahastamist erinevatest fondidest ja ning muudest allikatest. Võimaluse korral ka erasektoriga kulutusi jagada.

Lisaks linnas lahendamist vajavad eesmärgid, tegevused ja projektid

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 2.7 Linnaliikluse arendamine	T 2.7 Teede ja tänavate teehoiukava täitmine ja uuendamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid
E 2.8 Ühistranspordi arendamine	T 2.8 Maakonnaliinibusside nr 1,2,3,5 peatuskohtade korrastamine ja remont	Pidev	Linnavalitsus, projektid
E 2.9 linna liiklusskeemi arendamine, tänavavõrgu arendamine	T 2.9.1 Uute parklate ehitamine kesklinnas Keskväljak, Lai tn (Seltsimaja kõrvale), Parkali parkla rekonstrueerimine, Vallikraavi tänava piirkondade parklate arendamine, Vabaduse tänava alguses parklapiirkonna arendamine jne)	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.9.2 Seminari tänava arendus	2015-2020	Linnavalitsus, projektid

	T 2.9.3 Päikese tänava ühendamine Vabaduse tänavaga	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.9.4 C. R. Jakobsoni tänava läbimurde ehitus Tallinna tänavalt Kalda tänavani	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.9.5 Võidu tänava pikendus kuni Ehituse tänavani	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.9.6 Moonaküla silmusrambi ehitustööd	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
E 2.10 Liikluse muutmine jalakäija- ja jalgratturi-sõbralikumaks	T 2.10.1 Lilleoru tänava kergliikluse silla rajamine	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.10.2 Jalgrataste parkla ehitamine	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.10.3 Näituse tn jalakäijate kahetasandilise raudteeülekäigu – projekteerimine ja perspektiivse ehituse planeerimine	2018-2025	Linnavalitsus, projektid
	T 2.10.4 Promenaadi ja Seminari tänava telje omavaheline ühendamine linnametsa ja raudtee rohekoridoriga kergliikluse rekreatsioonikoridoriks	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 2.10.5 Vallimäe ja Teatrimäe vahelise ühenduse aktiveerimine jalakäijatele	2015-2020	Linnavalitsus, projektid

Valdkondadevaheline sünergia

Taristusse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Ettevõtlus ja turism → Ruumiline planeerimine → Keskkond → Haridus

Ettevõtlus kui suurim kasusaaja siinkohal on suuresti tingitud Rakvere Tööstusparki arendamisest tekkivast sünergiast ning on loogiline, et ettevõtja saab oma tegevust arendada eelkõige seal, kus on tagatud vajalik tööjõud ning tehnilised kommunikatsioonid. Ruumiline planeerimine on jällegi taristuga niivõrd tihedalt seotud. Keskkonnaseisund on otseselt sõltuv sellest kui hästi kommunikatsioonid toimivad. Aga üldisemalt siin väga suuri liidreid ei ole ning võidavad selle arendamisest kõik va. linna rahandus, kellel see kinni tuleb maksta.

3. RUUMILINE PLANEERIMINE

Hetkeseis

Ruumilise planeerimise peatüki juures tuleb alustada ilmselt linna üldplaneeringust. Hiljuti koostatud ning põhjalikele alusuuringutele tugineva linna üldplaneeringu kehtestamine oli üks määravamaid faktoreid miks sai ette võetud ka sellest lähtuva arengukava põhjalikum uuendamine. Kui ruumilise arengu põhimõtted on üldplaneeringuga linnakodanike vahel kokku lepitud on tarvis teha järgmised sammud, et kavandatu ka võimalikult täpselt realiseeruks. Arengukavas ongi arvestades reaalseid võimalusi püütud seada prioriteedid nii, et planeering realiseeruks. Üldiselt peeti töögrupis Rakvere linna puhul positiivseks, et planeerimistegevus on linnas olnud läbi aegade tugeval tasemel ning järjepidev ning sellest tulenevalt ei ole suuremaid apsakaid linnaplaneerimises juhtunud. Kõige rohkem vast tekitab praegu küsimusi kas Põhjakeskuse linna äärde rajamine oli kõige õigem otsus või mitte, kuid aega tagasi ei pööra ning praeguse situatsiooniga tuleb edasi elada. Linn on ümbruskonna omavalitsustega väga tihedalt seotud ning aastaid kavandatud haldusreform ühel või teisel viisil tuleks ilmselt kokkuvõttes kõigile kasuks. Aeg on näidanud, et selliste reformide tegemine on ajamahukas ning keeruline, kuid Rakvere linna poolt on valmisolek selleks olemas.

Tulevikusoovid

Mida on siis võimalik linna poolt parema elukeskkonna saavutamiseks teha?

Kuna seoses Põhjakeskuse avamisega on kesklinnas aktiivset liikumist vähemaks jäänud, tuleb teha jõupingutusi inimeste siia tagasimeelitamiseks. Väga suurt ressursi nähti Linnust ja Tarva kuhu külastavate turistide näol. Praegune probleem on, et vaid väga väike osa nimetatud objekte külastavatest turistidest jõuab kesklinna. Tuleb luua eeldused, et neil oleks rohkem huvi külastada ka keskväljakut ning nende Rakveres veedetud aeg pikeneks. Sellesuunalist arengut saab juhtida Vallimäe ja Keskväljaku vahelise ala atraktiivsemaks muutmisega. Bussiga saabuvatel turistidel peab tekkima huvi ja tahtmine tõusta Tarva ja Linnuse juurde selle idaküljest, kuid alla võiks ta tulla juba kesklinna suunas, kuhu talle buss on juba vahepeal järgi tulnud. Lisaks kesklinnas paiknevale SPA-le, keskväljakule, spordihoonele, bussijaamale ja teistele asutustele oleks siia uue majandustõusu tekkides vaja juurde suurema ärikeskuse tekkimist, mis elu natuke tagasi tooks. Edasi tuleb arendada ka Keskväljaku vaatamisväärsuste arsenalit (nt liivakella projekt, tark maja vms) mida nägemata ei taha inimene Rakverest lahkuda.

Aasta 2030 visioon

- Rakvere kesklinn on atraktiivse jalgteega ja rippraudteega ühendatud linnusega. Linnas on vaatamisväärsuste kogum, mida teatakse ka Eesti piiridest väljaspool ning linnal on kuvand, mida kõik tahavad oma silmaga kohapeal näha
- Kesklinn on välja arendatud äri- ja kultuurikeskuseks. Kesklinn on inimestest tulvil, sinne keskkond on atraktiivne ja mitmekülgne

- Linna tööstusalad on välja arendatud, tootmises kasutatavad tehnoloogiad on kaasaegsed ja keskkonnasõbralikud. Linna tootmisettevõtete tootmine on innovaatiline ning töötajad motiveeritud. Ettevõtlusele on tagatud on head logistilised võimalused toodangu ja tooraine vedudeks (raudtee sh ühendus sadamatega, maanteed, lennuväli). Töökohtade ja elupiirkondade vahel toimivad mugavad, kiired ja ohutud transpordiühendused.
- Elamuturul on valida erinevatele maitsetele ja nõudmistele vastavaid kodusid (aedlinnast kesklinna korteriteni) Nõudlus ja pakkumine on tasakaalus ning sobivate eluruumide valik lai.
- Linna liiklusskeem on loogiline ja hästitoimiv. Lisaks väljaehitatud ja heakorrastatud kõnni- ja jalgrattateedele on ka linnatänavad ja liiklussõlmed rekonstrueeritud ja vastavad liiklejate nõudmistele ja koormustele
- Toimunud on liitumine naaberomavalitsustega. Avaliku teenuse pakkumisel on saavutatud olukord, kus dubleerivate tegevuste hulk on viidud miinimumi ning on saavutatud omavalitsuse struktuuri optimaalseim variant
- Linnaplaneerimisesse on kaasatud kõik huvigrupid. Targa Maja projektist on edasi arendatud Tark linnaplaneerimine, planeeringute menetlemine toimub läbi internetikeskkonna.

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 3.1 Kesklinna elavdamine	T 3.1.1 Linnuse ja kesklinna ühenduste atraktiivsemaks muutmine (tihendamine, elavdamine). T 3.1.2 Kesklinna uute vaatamisväärsuste loomine (nt Liivakella projekt, Tark maja). T 3.1.3 Linnust külastavate turistide kesklinna toomine koostöös SA Virumaa Muuseumite ja giididega. T 3.1.4 Olemasolevate vaatamisväärsuste korrashoid.	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid, era
E 3.2 Ettevõtluskeskkonna arendus	T 3.2 Tööstuspargi taristu väljaehitamiseks vajalike eeltööde teostamine ning kruntide realiseerimise ettevalmistamine. Lisaks ka teiste perspektiivsete arendusalade ettevalmistus investeringuteks. Aktiivne turundustegevus kruntide realiseerimiseks	2012 - 2013	Linnavalitsus, projektid
E 3.3 Liikluskorralduse parandamine	T 3.3 Rakvere linna liikluse arengukava 2008-2015 kaasajastamine ja rakendamine	2012	Linnavalitsus
E 3.4 Tark linna-planeerimine	T 3.4 Targa linna projekti väljatöötamine ja rakendamine rakendades vastavaid tegevusi ka linnaplaneerimises.	2012 - 2014	Linnavalitsus, projektid

E 3.5 Kvaliteetse elukeskkonna arendamine.	T 3.5 Terviklike elamupiirkondade arendamine sh Linnametsa piirkonna arendamise jaoks vajalike ettevalmistavate tööde ja planeeringu tegemine.	2012 - 2014	Linnavalitsus fondid
---	--	-------------------	----------------------

Lisaks prioriteetsematele linna arengu jaoks oluliste eesmärkide, projektide ja tegevuste loetelu:

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 3.6 Elamumajanduse arendamine Minimaliseerida elamumajandusega seotud riske linnas (kinnisvaraarendus, elamute füüsiline ja moraalne vananemine, vähene vastutustunne)	T 3.6.2 Elamuehituseks sobivate alade ja kruntide määratlemine ja planeerimine	Pidev	Linnavalitsus, projektid
	T 3.6.3 Korteriuhistute ja ühisuste arengu toetamine. Ühistulise elamuehituse algatuste toetamine. Ühistute ja ühisuste renoveerimisprojektide toetamine. Eluasemealaste uuringute, koolitusprojektide läbiviimine	Pidev	Linnavalitsus, Eesti Korteriuhistute Liit, riik
	T 3.6.4 Korteri ehitamine, ostmise omandireformist tulenevalt tekkinud sundüürnike või muul põhjusel elukoha kaotanute eluasemevajaduste lahendamiseks. Linna jaoks ebaotstarbekate munitsipaaleluruumide võõrandamine (avalikel enampakkumistel)	2012-2013	Linnavalitsus, riik, projektid
	T 3.6.5 Munitsipaaleluruumide passistamine ja munitsipaalhoonetele energiaauditite tegemine (energiamärgis), remondivajaduse määramine, remontimine.	Pidev	Linnavalitsus, projektid
	T 3.6.6 Vanalinnas asuvate hoonete säilimise toetussüsteemi elluviimine (restaureerimistoetus)	Pidev	Linnavalitsus, riik, projektid
	T 3.6.7 Linna arengu seisukohast vajalikele spetsialistidele eluaseme soetamise toetussüsteemi väljatöötamine ja elluviimine	2015	Linnavalitsus
	T 3.6.8 Elamuomanike ja -haldajate koolitamine ning kursuste organiseerimine ja konsultatsioon, kinnisvara korrashoiu vajaduse teadvustamine	Pidev	Linnavalitsus, riik, projektid, kolmas sektor

	T 3.6.9 Heakorrastatud elamute, ühistute ja asutuste tunnustamine	Pidev	Linnavalitsus, riik
E 3.7 Haldusasutuste arendamine	T 3.7 Rakvere Linnavalitsuse (Tallinna 5) renoveerimine	2012-2014	Linnavalitsus, projektid
E 3.8 Tõsta inimeste teadlikkust planeeringutest	T 3.8 Tutvustada linnas olulisi planeeringuid ajakirjanduses ja internetikeskkonnas (sotsiaalmeedia)	Pidev	Linnavalitsus
E 3.9 Lihtsustada protsessi ettevõtjatele ja linnakodanikele planeeringutega kokkupuutumisel	T 3.9 Arendada planeeringute menetluses elektrooniliste kanalite ja andmebaaside kasutust	Pidev	Linnavalitsus
E 3.10 Haldussüsteemi optimeerimine	T 3.10 Haldusterritooriumi suurendamine läbi ühinemise linnalise iseloomuga asulatega naaberomavalitsustest.	2012-2015	Linnavalitsus, naaberomavalitsused

Valdkondadevaheline sünergia

Ruumilisse planeerimisse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Ettevõtlus → Taristu → Kultuur

Siin on küll tegelikud kõik võitjad kuna hästi planeeritud toimiv keskkond toob tulu kõigile. Ettevõtlus eelkõige konkreetsete kommunikatsioonidega varustatud äri- ja tootmismaa kruntide arendusega seotult. Kuid eks optimaalselt ja logistiliselt hästi korraldatud linnaruum loob ka ettevõtjatele mitmekesiseid võimalusi oma äri alustamiseks või laiendamiseks. Taristu valdkond on planeerimise ja projekteerimisega otseselt seotud ning mida läbimõeldum on planeerimine seda lihtsam ja odavam on hiljem rajada kommunikatsioone. Kultuuri puhul on suur seotus seletatav asjaoluga, et ruumilise planeerimise alla kuulub ka perspektiivsete kultuuriasutuste rajamine ning ka rekonstrueerimine.

4. KESKKOND, JÄÄTMEKÄITLUS

Hetkeseis

Läbi aegade on igas maailma nurgas kippunud olema ikka nii, et kus on paremad elutingimused sinna kipub ikka ka rohkem inimesi. Elamiskõlbulik maa ja muud ressursid on olnud piiratud ning võõraste kaitseks on ehitatud müüre ja seatud piire. Parem elujärg sõltus varasemalt rohkem looduslikest andidest, kuid inimühiskonna arenedes on muutunud järjest olulisemaks teadmised ning oskused. Seda ka ühes või teises piirkonnas olevate loodusvaradega ümberkäimises. Alustades kaevu ehitamisest ja lõpetades aatomist energia väljameelitamisega. Uuemate tehnoloogiate kasutuselevõtmine ning seeläbi heaolu pidev kasv on meie mõttemaailmaga ühiskondades ikka olnud õilis eesmärk. Nii see jääb ilmselt veel pikaks ajaks ja tore ongi, juba õpetaja Laur ütles „Kevades“ – ikka edasi, julgelt pea püsti“. Viimastel aastakümnetel on siiski hakanud rohkem kõlama ka mõtteid, et mine tea, kas igavene edasimineku on ikka võimalik ja hea? Ehk saab meid siia liiga palju? Äkki me tarbime liialt? Tekitame osooniauke või põletame fossiilseid kütuseid liialt ja ilmamuna läheb hukka? Eks igal ajastul on olnud omad hirmud ja tõekspidamised. Ajas nad teisenevad ja muutuvad ning läbikogetust õpitakse ning püütakse elu korraldada järjest paremini.

Rakvere linn on loodusliku keskkonna poole pealt päris heas seisus. Ka inimtekkeline keskkond arvestades suuremate tootmisettevõtete mastape on planeeringuliselt hästi paigas ning suuremaid probleeme ei esine. Suurimate keskkonnaprobleemidena tulid töögrupis esile müra- ja õhusaaste ning osaliselt ka prügimajandus. Müratasemete lubatavad normid on Eestis vastavate aktidega normeeritud ning nende ületamise korral on häiritaval võimalik Keskkonnainspeksiioonist õigust nõuda. Keerulisem on müraga nendel juhtudel, kui tase jääb küll normi piiridesse, kuid siiski elanikke häirib. Sellistel juhtudel aitab üldjuhul kõige paremini mõistlik dialoog müra tekitaja ning selle all kannataja vahel. Tihti on läbirääkimiste käigus võimalik asju lahendada või vähemalt leevendada näiteks ettevõtjal suurimat müra tekitavaid toiminguid teostada ajal, mis häiriks naabreid kõige vähem. Linnavõimul on selliste vaidluste juures tavaliselt võimalik olla vaid vahendaja ja tasakaalustaja rollis. On muidugi mõistetav kui tekitatava häiringu pärast pöördub linnakodanik abi saamiseks linnavalitsusse, kuid kodanikuühiskonna arenedes paraneb loodetavasti ka suhtlemise oskus eriarvamusi omavate naabrite vahel otse. Eraldi teema on liikluse müra ning sellega kaasnevad probleemid. Linnatänavate korral on mürataseme ületamise korral üheks vastutavaks pooleks kohalik omavalitsus, riigimaanteede puhul jällegi maanteeamet. Normtasemete ületamise korral tuleb igal konkreetsel juhul leida optimaalseim probleemi lahendus.

Õnnetusjuhtumite ning ulatuslike saasteohtude minimeerimiseks on linnal koostatud ka vastav dokument „Rakvere linna riskianalüüs“, mida vastavalt seaduse nõuetele pidevalt täiendatakse.

Jäätmemajandust reguleerib täpsemalt „Rakvere linna jäätmekava 2009-2013“. Jäätmemajanduse arendamisse ning sellega seonduvatesse valdkondadesse on viimasel paaril aastakümnel suunatud märkimisväärset hulgal ressursse. On suletud hulgaliselt väiksemaid prügilaid ning järjest enam on jäätmeid sorteeritud ning taaskasutatud. Prügimajanduses toimub ka edaspidi ilmselt huvitavaid arenguid ning saab näha milliseid arenguid toob kaasa tarbijatele prügil baseeruvate jõujaamade avamine. Kas jäätmetele võib tekkida järjest enam lisaväärtust ning kui taaskasutajate vaheline konkurents tiheneb, võib see tähendada ka prügiveoteenuse odavnemist. Kõikvõimalike taaskasutamiste majandusliku mõttekuse paikaloksumine on pidev protsess ning paljuski mõjutatud EU poliitilistest otsustest.

Tõenäoliselt siiski ebaotstarbekad taaskasutusvaldkonnad, mis vajavad ebaoproportsionaalselt suurt doteerimist pikemas perspektiivis hääbuvad.

Linnavõimul saab tulevikus olema siin suurimaks väljakutseks jäätmemajanduse korraldamine linnakodanikule parimatel tingimustel. Hangete tingimuste väljatöötamine ning läbiviimine tuleb viia tasemeni, kus on ühelt poolt tagatud soodsaim teenus ning teiselt poolt kogutu võimalikult suur taaskasutus.

Aasta 2030 visioon

- Rakvere linn on ulatuslike metsa- ja rohealadega varustatud tervislik, puhas ja turvaline elukeskkond
- Elanikele on tagatud puhas õhk ja vesi. Mürasaaste on viidud miinimumini
- Linnas tegutsevad tootmisettevõtted kasutavad kaasaegseid, turvalisi ja keskkonnaohutuid tehnoloogiaid
- Linnaelanike hoiakud on säästvad, jäätmemajandus toimib optimaalselt ning valdav enamus tekkivates jäätmetest suunatakse taaskasutusse
- Soolikaoja avamise ja väljaarendamisega on Rakverest saanud nn veeäärne linn

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 4.1 Optimaalseima jäätmeveoteenususe tagamine	T 4.1 Jäätmete äraandmise võimaluste tagamine koostöös jäätmekäitlejatega. Rakvere linn korraldab jäätmekäitlust koostöös teiste maakonna omavalitsustega Lääne- Virumaa jäätmekeskus baasil.	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
E 4.2 Informatsiooni töötlemise ja logistika arendamine	T 4.2 Jäätmeregistri töölerakendamine vastavalt kehtivale seadusandlusele	2012-2014	Linnavalitsus
E 4.3 Mõistliku keskkonnateadvuse edendamine	T 4.3 Loodushariduse alaste tegevuste soodustamine koostöös Rakvere haridusasutuste ja noortekeskusega. Sõpruslinnade vastavate organisatsioonide parima praktika ja uuendusmeelsemate mõtete ja kogemuste vahetamine. Energiasäästliku linna maine tugevdamine läbi hoonete energiatõhususe suurendamise, tänavavalgustuse renoveerimisel kasutatavate uuenduslike lahenduste teostamise ning keskkonnasõbraliku linnatranspordi arengu soodustamise. Sellesuunalise koostöö arendamine eraettevõtjatega.	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era.

E 4.4 Õhu- ja võimaliku pinnasereostuse riskide vähendamine	T 4.4 Peale vee- ja kanalisatsioonitrasside väljaehitamise ja rekonstrueerimise lõppu tagada kruusakattega tänavate katmine kõvakattega. Tagada võimalikult paljude majapidamiste liitumine ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga.	2012-2015	Linnavalitsus, projektid, era.
E 4.5 Looduskeskkonna säilitamine	T 4.5 Rakvere tammiku kui väärtusliku loodusobjekti hoidmine ja loodushoidlik arendus	Pidev	Linnavalitsus, projektid
E 4.6 Looduskeskkonna majandamine	T 4.6 Linnametsa metsamajanduskava uuendamine ja täitmine. Prioriteetne on linnametsa rekreatiivsete eesmärkide järgne majandamine	2012-2015	Linnavalitsus, projektid
E 4.7 Looduskeskkonna arendamine	T 4.7 Soolikaoja avamise projekti ja uuringute jätkamine	2012-2015	Linnavalitsus, projektid
E 4.8 Rekreatsioonialade korrastamine	T 4.8 Koerte jalutus- ja treeningkohtade kohtade võimaluste rajamine	2013-2015	Linnavalitsus, projektid

Lisaks prioriteetsematele linna arengu jaoks oluliste keskkonnaprojektide ja -tegevuste loetelu

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 4.9 Taristu arendamine	T 4.9.1 Süsinikdioksiidi (CO ₂) kvoodiraha eest soetatavate elektriautode riiklikus projektis aktiivne osalemine ja laadimisvõrgukohtade loomise soodustamine	2012-2015	Linnavalitsus, riik, projektid
	T 4.9.2 Korduvkasutusega-pakendi jäätmete kogumise soodustamine (s.h. korduvkasutatavate jäätmete kogumise korraldamine)	Pidev	Linnavalitsus, projektid
E 4.10 Keskkonna-seisundi seire	T 4.10 Ussimäe prügila sulgemisjärgses seires osalemine	2012-2020	Linnavalitsus
E 4.11 Keskkonnateadlikkuse tõstmine	T 4.11 Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine infolehtede, infopäevade, seminaride ja meedia abil	Pidev	Linnavalitsus, projektid

Valdkondadevaheline sünergia

Keskonda panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Ruumiline planeerimine → Taristu → Haljastus → Ettevõtlus ja turism

Eks selleski valdkonnas on kasusaajate nimekiri tegelikult pikem ning heast puhtast keskkonnast tõuseb tulu kõikidele valdkondadele. Ruumiline planeerimine ja taristu on keskkonna arendamise projektidega üldjuhul tihedalt seotud, samuti haljastus, mis täiendab puhast ja väärtuslikku elukeskkonda linnas. Ettevõtluse ja turismi puhul on siduvaid faktoreid palju, alates ettevõtetes töötavate linnaelanikele tervisliku elukeskkonna pakkumisest lõpetades linna küllastavate võimalike tervisespordi valdkonna turistidest.

5. HALJASTUS

Hetkeseis

Rohelusest linnas puudus otseselt ei ole. Ainuüksi metsade all on juba ca 15 % linna haldusterritooriumist. Siia lisanduvad veel pargid ja muud väiksemad haljasalad, mis teeb linna rohealade osakaaluks kogu pindalast ligikaudu kolmandiku. Vallimägi kui silmapaistvam maamärk liigendab veel reljeefi ning looduslikult on linnale üht- teist antud. Ka kesklinn ja selle ümbrus on roheline ja puisteed lisavad rohelist veelgi. Tuntumad haljas- ja puhkekohad on Vallimägi, Tammik, Palermo mets, Õpetaja heinamaa, Kiriku park, Rahvaaed, Promenaad ning kesklinna haljasalad. Peamine küsimus on kuidas seda rohket ressursi linnakodanikud endale optimaalse hinnaga kasutamiseks tagavad. Töögruppis jäi püsivalt kõlama arvamus, et kõikidel väiksematel haljasalad võiks olla nõ oma nägu. Iga park peaks teistest erinema ja kandma oma identiteeti. Oluline ei ole standardile vastavalt niidetud muru, põetud hekid ja lilleklumbid. Tähtis on, et linnakodanik ennast ühes või teises kohas hästi tunneks ning alade hoolduskulud oleks mõistlikud. Selle põhimõtte järgi tuleb esmajärjekorras uuendada ja hooldada olemasolevaid objekte. Uute ning projekti korras objektide tegemisel tuleb põhjalikult kaaluda omaenda võimekust seda ka üleval pidada.

Seosena teiste töögruppidega tuli ka haljastuse töögruppis teravalt esile linna jalg- ja jalgrattateede niru seis. Ideaalis võiks ka linna rohealad olla kõik kergliikluse teedega ühendatud. Valdav arvamus toetas siiski analoogselt teiste seda teemat puudutanud töögruppidega prioriteetsemate lõikude väljaehitamise osas (vt Taristu peatükki) ning kuna seal said kergliiklusteed juba prioriteetsustabelisse kantud, siis siin neid enam ei korrata.

Linna haljastuse ja sellega seonduva tugistruktuuri optimaalseks arendamiseks on linna tellimisel koostatud äärmiselt põhjalikud valdkonda puudutavad spetsiaalsed tööd: Artes Terrae OÜ poolt koostatud „Rakvere haljastu analüüs. Köide I. Rakvere haljastu ja rohestruktuur“ (Tartu, 2009) ja OÜ Kivisilla poolt koostatud „Rakvere linna avalike mängu- ja spordiväljakute analüüs ja arengusuunad“ (Tallinn 2009). Nendes töodes antud soovitused langesid laias laastus kokku ka töörühma tänaste arvamustega ehk vaid vahepealne kitsam majandussituatsioon on tõmmanud tagasi hoogu võimaluste osas.

Aasta 2030 visioon

- Linnas on tagatud mitmekülgne, aktiivseid tegevusvõimalusi ja esteetilisi väärtusi pakkuv ning kõiki sotsiaalseid grupe rahuldav rohe- ja puhkealade võrgustik.
- Linna kalmistud on heakorrastatud. Viimse puhkepaiga valikul on tagatud traditsioonilised matmisvõimalused ning välja on arendatud vastavad võimalused urnimatusteks.
- Rakvere on heade ning eriilmeliste puhkealadega ühtlaselt varustatud linn. Linna haljasalade ja mänguväljakute rajamisel ollakse innovaatilised ja hooldamisel järgitakse, et kulud ei oleks ebamõistlikult suured. Puhkealadel ja mänguväljakutel on oluline tagada nende omanäolisus

- Linnakodanikele rajatud puhkealad ja tervisespordirajad pakuvad lisaväärtust ka erasektori poolt turismiteenuseid pakkuvatele ettevõtetele ja meelitavad siia rohkelt turiste.
- Linna kõrghaljastuse osakaal on suurenenud võrreldes 2011.aasta seisuga

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Lähtuvalt varasemalt koostatud töödest, rahalisest võimalustest ja töögrupi arvamustest joonistus välja järgnev prioriteetide tabel:

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 5.1 Mänguväljakute arendamine	T 5.1 Peremänguväljaku rajamine (väikelastest eakateni).	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid, era
E 5.2 Vähest ressursi nõudvate uudsete ideeprojektide läbiviimine	T 5.2 Teostada alljärgnevad projektid: 1. Rakvere metsapealinn 2012 2. Üliõpilaste- ja õpilaste ajutiste installatsioonide loomise võimalus linnaruumis 3. Lammaste või muude koduloomade Vallimäel karjatamise võimalused	2012 - 2015	Linnavalitsus, era, kolmas sektor, haridusasutused
E 5.3 Kalmistute teenindustaseme tõstmine	T 5.3 Pauluse ja Tõrma kalmistu vahelise ala planeerimine kalmistute laiendamise eesmärgil. Olemasolevate kalmistute andmehalduse arendamine.	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid
E 5.4 Rohealade ja puhkevõimaluste arendamine	T 5.4 Teostada alljärgnevad projektid: 1. Rahvaia heakorrastamine 2. Kreutzwaldi tn allee rajamine	2012 - 2015	Linnavalitsus, projektid

Lisaks prioriteetsematele linna arengu jaoks oluliste haljastusvaldkonna eesmärkide ja -tegevuste loetelu

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 5.5 Olemasolevate puhkealade kasutuse intensiivistamine	T 5.5 Olemasolevate puhkealade remont ja inventari kaasajastamine. Puhkealade polüfunktsionaalsuse suurendamine. Igal sotsiaalsel grupil peab olema võimalus puhkeala kasutada teineteist võimalikult vähe häirides.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, era, projektid

E 5.6 Kalmistute teenindustasem e tõstmine	T 5.6 Pauluse ja Tõrma kalmistu vahelise ala väljaehitamine kalmistute laiendamise eesmärgil. Olemasolevate kalmistute esteetilise ilme parandamine ja veevarustuse tagamine.	2015 - 2020	Linnavalitsus, projektid
E 5.7 Mänguväljakute arendamine	T 5.7 „Rakvere linna avalike mängu- ja spordiväljakute analüüs ja arengusuunad“ (OÜ Kivisilla, 2009) töös kavandatu elluviimine.	2012- 2020	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era
E 5.8 Vähest ressurssi nõudvate uudsete ideeprojektide läbiviimine	T 5.8 Teostada alljärgnevad projektid: 1. Rakvere raibe ehk harilik tõlkjas, nime ja taime kasutamise projekt 2. Ilutaimede asemel kasvatada dekoratiivsemaid köögivilju (linnaaed, koolide vaheline köögiviljade kasvatamise konkurss) ning istutada avalikesse parkidesse ka viljapuid 3. Paviljonide rajamise konkurss tudengite ja ülikoolide vahel 4. Pargimööbli disaini konkurss 5. Linnaruumi arendamiseks heade mõtete osas linnakodanike kaasamine	2012- 2020	Linnavalitsus, projektid, era, haridusasutused
E 5.9 Rohealade ja puhkevõimalust e arendamine	T 5.9 Teostada alljärgnevad projektid: 1. Alleede rajamine. Sõmeru tee tammeallee, Rägavere tee allee 2. Roosipargi rajamine Kirikuparki 3. L.Koidula tn 12a pargi heakorrastamine 4. Põhjametsa rajamine	2012- 2030	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era
E 5.10 Võimekuse suurendamine linna üldises heakorras	T 5.10 Era- ja kolmanda sektoriga koostööprojektide läbiviimine. Koostöö korterühistutega nende territooriumite planeerimisel.	2015- 2020	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era

Valdkondadevaheline sünergia

Haljastusse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Ruumiline planeerimine → Keskkond → Ettevõtlus ja turism

Selles valdkonnas tuntavaid sünergialiidreid ei ole ning tihti nimetati küsitluses ka kõiki teisi valdkondi. Üldiselt on linna haljastuse olukord hea ning tulevikus tuleb vastavalt rahaliste võimalustele, seatud prioriteetidele ning valdkonnas teostatud põhjalikele projektidele sama suunda jätkata. Kuna looduse ringkäik on pidev, siis ei saa tekkida ka olukorda, kus linna rohe- ja puhkealad on nõ „valmis“ - areng toimub pidevalt. Ruumilisel planeerimise ja keskkonna valdkonnad on haljastusega kogu aeg olnud tihedalt seotud. Ettevõtluse ja turismi silmas pidades on aga sünergia tuntav – hea kvaliteediga avalik ruum ning puhke ja tervisespordi võimalused annavad linna turismi arengule selgelt positiivse tõuke. Eraldi teemana tuleb ühiseid huvisid silmas pidades arendada ka avaliku ruumi ja eramaa kinnistute koostoimimist ning üksteise täiendamist.

6. SPORT

Hetkeseis

Sportimisvõimalused Rakveres on linna suurust arvestades väga head. Kaasaegne spordikeskus, toimiv spordikool, tugevad treenerid ja eestvedajad, spordiürituste rohkus ja eripalgelisus on Rakverele andnud Eesti mastaabis täiesti arvestatava sportliku linna maine. Rakveres on räägitud vajadusest rajada ka jäähall, tennisekeskus, ujula, bowling, võitluskunsti maja, tehnikaspordi võimalused. Praeguse võimekuse juures linn selgelt kõike seda üleval pidada ei jaksaks. Kaugemas tulevikus on ühe või teise nimetatud objekti rajamine siiski täiesti võimalik ning seda erasektori eestvedamisel või koostöös erasektoriga. Lähiaja arengutes on võimalik muuta efektiivsemaks olemasolevate vahendite kasutamist ning optimeerida olemasolevate rajatiste ülalpidamiskulusid. Olulise probleemina nähti töögrupis puudujääki sporditegemist oskuslikult majandada. Majandus-, projektialased ja mitmesugused asjaajamiskohustused langevad tihti treenerite õlgadele, kellel puuduvad nende heaks lahendamiseks aeg ja vahel ka oskused. Treenerid tegelevad treeneritööga ning majandamiseks peab olema tugistruktuur. Selle läbi tugevneksid spordiklubid ning neil tekib ka järjest suuremaid finantsvõimalusi. Klubide ülesehitus on praegu liialt ühele eestvedajale rajatud ning on liigeses sõltuvuses linna toetustest. Rakveres peab jätkama suuremate spordiürituste toomist linna. Parandada koostööd spordi alal ettevõtjatega. Meistriliigas mängivate Rakvere klubide puhul on oluline püüda säilitada võistkondades Rakverest pärit või linnaga tihedalt seotud sportlaste kriitiline piir. Eesmärk on, et klubiline tippспорт peab tulemuslikuma majandamise ja turundamisega ennast pigem ise suutma majandada ja linnakassast tulev raha läheks rohkem noortele ning tervisespordile. Edasised suuremad investeeringud saavad tõenäoliselt teoks siis, kui paraneb ka võimekus neid kasumlikult majandada. Põhiosas toetustele rajatavate objektide rajamisel peab majandussituatsioon ning linnakassa täitumine võrreldes praegusega tunduvalt paranema.

Aasta 2030 visioon

- Linna sportimisvõimaluste valik on võrreldes sarnaste elanike arvuga linnadega parim Eestis. Lähtutakse tegijate huvist ning vastavalt huvile on tagatud selle harrastamise võimalused
- Linnakodanike hulgas on tervisespordiga tegelemine äärmiselt populaarne. Linnakeskkond on arendatud liikumisharrastuse ja teiste sportlike tegevuste sõbralikuks
- Rakveres korraldatakse igal aastal Eesti meistrivõistluste tasemel spordivõistlusi ning rahvusvahelisel tasemel mõõduvõtmisi. Võistluste korraldamise üheks eesmärgiks on aidata kaasa turismi arengule. Linnas on loodud head võimalused korraldada siin erinevaid spordilaagreid. Rakvere on suurvõistluste pidamise linn. Suurürituste läbiviimiseks on tagatud tasemel spordi- ja majutusvõimalused ning muud vajalikud teenused
- Tegutsevate klubide ja treenerite tase on kõrge ning annab hea võimaluse tublimatel jõuda maailma absoluutsesse tippu. Tagatud on spordi harrastamise võimalus kõigile soovijatele. Linnas on suur spordi harrastajate hulk ning lai püramiidi vundament suurendab ka tippu jõudvate tegijate hulka ja võimalusi

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 6.1 Hallatavate spordibaaside korrashoid	T 6.1.1 Rakvere spordikeskuse põranda vahetamine	2023	Linnavalitsus, projektid
	T 6.1.2 Kunstmurukatte vahetamine	2015	Linnavalitsus, projektid
	T 6.1.3 Spordikeskuse tribüünihoone katuse rekonstrueemine	2015	Linnavalitsus, projektid
	T 6.1.4 Palermo piirkonna kergliiklusteede valgustamine	2015-2020	Linnavalitsus, projektid, Spordikeskus
	T 6.1.5 Spordikeskuse staadioni rajakatte renoveerimine	2013	Linnavalitsus, projektid
E 6.2 Noortespordi propageerimine ja arendamine	T 6.2 Rakvere spordikooli jätkamine ja klubides noortespordi toetamine	Pidev	Linnavalitsus
E 6.3 Elanike spordilembuse suurendamine. Tervisespordi edendamine ning spordi kandepinna suurendamine	T 6.3.1 Olemasolevate tervisespordiürituste läbiviimine ja toetamine ning uute algatuste toetamine	Pidev	Linnavalitsus, era, kolmas sektor, Spordikeskus
E 6.4 Rakverre spordiürituste toomine	T 6.4 Olemasolevate rajatiste intensiivsem kasutamine spordiürituste Rakverre toomisega. Tuleb lähtuda varasematest kogemustest ning kaasata linnakodanikke	Pidev	Linnavalitsus, era, kolmas sektor
E 6.5 Spordi turundamise parandamine	T 6.5 Spordiklubide info vahetamine turunduse ja arendustegevuse valdkondades. Teavitamine ja koolituse arendamine, mis tagaks spordi projektipõhiste rahastusvõimaluste laiema kasutamise.	Pidev	Spordikeskus, era, kolmas sektor

Lisaks prioriteetsematele linna arengu jaoks oluliste spordivaldkonna eesmärkide ja -tegevuste loetelu

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 6.6 Spordivõimaluste valikute laiendamine	T 6.6. Erasektori initsiatiivil rajatavate objektide ehitamises ja/või teenuse ostmises osalemine 1. Jäähall 2. tehnikasport	Pidev 2020 2020	Era, Linnavalitsus, kolmas sektor
E 6.7 Koostöö ümbruskonna omavalitustega spordirajatiste loomisel ja arendamisel	T 6.7 Spordirajatiste kasutamise ja rajamise alase info vahendamine, osalemine arendusprojektides	Pidev	Linnavalitsus, era, kolmas sektor
E 6.8 Sportimisvõimaluste arendus	T 6.8.1 Spordikeskuse harjutusväljaku ja tuletõrjespordi staadioni arendus	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 6.8.2 Soolikaoja tervisespordi raja arendus	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 6.8.3 Reketloni alade arendamine (tennis, lauatenis, škuaš, sulgpall). Sise- ja välivõimaluste loomine.	2015-2018	Linnavalitsus, erasektor, projektid
	T 6.8.4 Terviseradade (s.h. Palermo, Tammiku, Vallimäe, Põhjametsa) arendus. Kõrgemäe talispordikeskuse arendamine koostöös teiste omavalitsustega. Suusa- ja kergliiklussilla ehitamine (Lilleoru tänavat ületav).	2012-2018	Linnavalitsus, riik, erasektor, projektid
	T 6.8.5 Spordikeskuse seiklusraja rajamine	2015-2018	Linnavalitsus, erasektor, projektid
	T 6.8.6 Hallatavate spordibaaside arendamine s.h. Rakvere Spordikeskuse laiendamine (võitluskunstud, jõusaal, aeroobika)	Pidev	Linnavalitsus, projektid
	T 6.8.7 Ekstreemspordi välipargi arendamine ja sisehalli planeerimine	2015-2018	Linnavalitsus, erasektor, projektid

Sporti panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Kultuur → Sotsiaal/Tervishoid → Haridus → Kolmas sektor

Selline pingerida tõestab ilmekalt ütlust „Terves kehas terve vaim“. Ei olegi midagi lisada.

7. KULTUUR, HUVIHARIDUS, NOORSOOTÖÖ

Hetkeseis

Linn on suutnud tagada mitmekesise kultuurielu. Rakvere on Euroopa väikseim linn, kus on oma kutseline teater. Läbi aegade on siin suudetud korraldada suurejoonelisi kultuuriüritusi ning on püütud leida ja hoida joont, mis konservatiivsemates linnades ehk poleks iialgi õnnestunud. Rakvere kui „Kreisi“ linna kuvand rajatakse tulevikus sarnaselt olnule kui julgete, ebaharilike, hullude ideede ja ürituste läbiviimiseks parim koht.

Kultuurilise tegevuse kirjeldus: linna kultuurielu koordineerib Rakvere kultuurikeskus, noorte vaba aja ürituste korraldamisega tegeleb sama asutuse koosseisus olev Avatud Noortekeskus; taidlusega tegelevad erinevad seltsid, pakkudes tegevust väga laiale sihtrühmale (muusikaga, tants, kunst, teater). Tegevustesse on haaratud erinevad vanusegrupid, samuti kultuurilised vähemused. Lisaks Rakvere Galeriile (tegutsetakse rendipinnal) on linnas hulgaliselt erinevaid näitusepindasid.

Sündmused: Igasuviseks suursündmuseks on Rakvere linnapäevad, mis said alguse 2002. aastal, mil tähistati nende pidustustega Rakverele linnaõiguste andmise 700. aastapäeva. Rahvusvaheline teatrifestival Baltoscandal toimub paarisnumbriga lõppevatel aastatel juunis-juulis. Jõulueelne rockfestival Green Christmas on jäänud Eesti vanimaks pidevalt tegutsevaks rockfestivaliks ning muutunud rahvusvaheliseks. Iga aasta novembris korraldatakse Jaan Paku muusikapäevi, meenutamaks legendaarse muusikaõpetaja sünniaastapäeva 26. novembril. Toimuvad kammerorkestrite festival ja noorteorkestrite foorum. Rakvere linna aukodaniku Arvo Pärdi juubeleid tähistatakse rahvusvahelise festivaliga. Traditsiooniks on saanud koostöös kogudustega korraldatavad Kirikupäevad, mis leiavad aset sügisel. Lisaks korraldavad Rakvere linnas sündmusi erinevad seltsid ja korraldajad (nt. MTÜ Punk laulupidu, Tarvanpää Seltsi korraldatav Meeste Tantsupidu, Muusikafestival Darkland Fire).

Aasta 2030 visioon

- Rakvere on oma kultuurisündmustega rahvusvahelisel pildil. Linna kultuurielus toimub igal aastal rahvusvahelise haardega omanäolisi kultuuri suursündmusi
- Rakvere linn on üks Eesti teatrielu keskustest
- Linna arhitektuurne keskkond on omanäoline ja silmapaistev
- Rakvere on Virumaa kujutava kunsti keskus
- Vallimäel ja kesklinnas on välja arendatud mitmekesised ja kaasaegsed kontserdipaigad

rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostaja, rahastaja
E 7.1 Kultuuri huvirühmade ruumipuuduse leevendamine	T 7.1 Kultuuri- ja huvirühmade ruumikasutuse vajaduse analüüsi koostamine. Linnas sobilike ruumide kasutatavuse analüüs (sh, erasektor)	2013-2014	Linnavalitsus
E 7.2 Uute võimaluste pakkumine	T 7.2.1 Raamatukogu juurdeehituse asukoha määramine ja ehitise projekteerimine T 7.2.2 Galerii rajamise võimalikkuse analüüs ja asukohavalik	2012-2015	Linnavalitsus, riik, projektid, erasektor

Lisaks prioriteetsematele linna arengu jaoks oluliste eesmärkide, projektide ja tegevuste loetelu

Eesmärk	Tegevus		Aeg, teostajad, rahastajad
E 7.3 Linna kultuurilise mitmekülguse säilitamine ja toetamine	T 7.3.1 Kultuuri- ja spordiseltside tegevuse toetamine vastavalt "Rakvere linna eelarvest kultuuri- ja spordiprogrammide ning -ürituste toetamise korrale" 2% tasemel Rakvere linna eelarvesse kavandatud üksikisiku tulumaksu laekumisest	Pidev	Linnavalitsus
	T 7.3.2 SA Rakvere Teatrimaja toetamine	Pidev	Linnavalitsus
	T 7.3.3 Rahvusvaheliste ja üleestiliste traditsiooniliste sündmuste toetamine	Pidev	Linnavalitsus
	T 7.3.4 Rakvere linna päevade korraldamise toetamine	Pidev	Linnavalitsus
E 7.4 Kultuuriasutuste arendamine	T 7.4.1 Teatrimäe väljaarendus	2015-2030	Linnavalitsus, projektid
	T 7.4.2 Rakvere Seltsimaja projekteerimise ja ehitamise toetamine	2015-2020	Linnavalitsus, projektid
	T 7.4.3 SA Rakvere Teatrimaja poolt kino ehitamise toetamine	2015-2030	Linnavalitsus, riik, erasektor, projektid
	T 7.4.4 Pauluse kiriku ehitamine A. Pärdi kontserdimajaks	2015-2025	Linnavalitsus, projektid
	T 7.4.5 Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	2015-	Linnavalitsus,

	juurdeehituse rajamine	2020	projektid
	T 7.4.6 Kaasaegse galerii projekteerimine ja ehitamine	2015-2025	Linnavalitsus, erasektor, projektid

Huviharidus, noorsootöö

Hetkeseis

Rakvere linnas oli (01.01.2012.a. seisuga) 4254 noort vanuses 7-26 aastat.

Rakvere linnas on kaks munitsipaalhuvikooli (Rakvere Muusikakool ja Rakvere Spordikool), millele linn ostab lisaks teenust viielt erahuvikoolilt (Loominguline Selts Athena Maja, Esteetika- ja tantsukool, Muusikakool Rajaots, MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Kaur, Juhan Kunderi Seltsi Rahvakool).

Avatud noorsootööd teostab Rakvere Kultuurikeskuse allüksusena Rakvere Avatud Noortekeskus. Avatud Noortekeskus toimib vastavalt avatud noorsootöö põhimõtetele, olles avatud kõigile 7 – 26 aastastele noortele, seadmata tingimusi nende oskustele, võimetele, teadmistele ja rahalistele

võimalustele. Noortekeskus loob noortele võimalusi huvitavateks ja arendavateks tegevuseks, pakkudes tasuta huvitegevuse võimalusi (tantsutreeningud, sportlikud tegevused, sh erinevad pallimängud, käelised tegevused). Igapäevaselt on noortel võimalik osaleda arendavates aktiivsetes tegevustes – lauamängud, lauajalgpall, lauatennis, piljard, õhuhoki, koroon, Wii, PS2. Avatud noortekeskus toetab noorte omaalgatust ning kaasab noori aktiivselt tegevuste algatamisse ja läbiviimisesse. Noortekeskus toetab noorte omavahelist suhtlemist, pakub võimalusi mitteformaalseks ja informaalseks õppimiseks. Noortekeskus planeerib ja teostab noorteprojekte ja –programme ning osaleb koostöös noortega linnaülestes noorteürituste korraldamises.

Rakvere linnas tegutsevad erinevad noorteorganisatsioonid: JCI Rakvere, Rakvere Skaudid, Kaitseliit Viru Malev (Noorkotkad, Kodutütred, Naiskodukaitse), Karmeli Koguduse Noored, Kolmainu Koguduse pühapäevakool, MTÜ Linnanoorde Näitetrupp, MTÜ Jabloka, MTÜ Tarvanpää Selts, MTÜ Virumaa Poistekoor, Tütarlastekoor, Noorte Meeskoor, BC Tarvas, FC Tarvas, MTÜ Virumaa Noortestudio, RRG Videostudio

Noorte osaluskogudena tegutsevad õpilasesindused kõigis linna üldhariduskoolides ning üliõpilasesindused kahes Rakveres esindust omavas kõrgkoolis.

Rakvere linna noortel on võimalik osaleda otsustusprotsessides läbi Lääne-Virumaa Noortekogu ja erakondade noortekogude töö.

Erinoorsootööga tegeleb põhiliselt Rakvere Sotsiaalabikeskuse laste- ja noorte päevakeskus.

Karjääriinfo- ja nõustamisteenuseid pakub linnas Lääne-Virumaa Karjäärikeskus.

Noorte tööhõivevalmiduse suurendamiseks korraldatakse linnas igal suvel linnamalevat, kus saab tööd vähemalt 90 noort.

Rakvere linn pakub noortele võimalust osaleda rahvusvahelistes noortevahetustes. Euroopa vabatahtlikku teenistust pakub Rakvere Sotsiaalabikeskuse Laste- ja Noorte Päevakeskus.

Aasta 2030 visioon

- Rakvere linnas on mitmekesised huvihariduse ja noorsootöö võimalused.
- Toimib noorte vajadustest lähtuv ja tihedal koostööl põhinev noorsootöö.

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 7.5 Säilitada tänane huvihariduse maht, ja leida lisavahendeid uute tekkimiseks (mitmekesistada valikuid)	T 7.5 Huvihariduse ja huvitegevuse olukorra kaardistamine – vajaduste väljaselgitamine - uuringu läbiviimine	2012-2013	Noorsootöö-spetsialist Linnavalitsus
E 7.6 Tagada huvikoolide stabiilne rahastamine	T 7.6 Uue rahastussüsteemi loomine, mis lähtub nõudlusest – mis tagaks järjepidevuse. Nii erasektor kui munitsipaalasutused	2012-2015	Linnavalitsus
E 7.7 Rakvere linnas on välja kujunenud terviklik ja toimiv noorsootöö struktuur ja infovõrgustik	T 7.7.1 Rajatakse ühtne Noorsootöökeskus kesklinna koordineerimaks kõiki noorsootöö ja huviharidusega seotud valdkondi (sh sotsiaalvaldkond – erinoorsootöö). Keskus kogub ja jagab valdkonnaga seotud informatsiooni. Samuti pakub võimalusi pindade rentimiseks	2012-2018	Linnavalitsus, kolmas sektor, era, projektid
	T 7.7.2 Korraldatakse regulaarselt ümarlaudu Rakvere linnas noorsootööga tegelevatele spetsialistidele	Pidev	Linnavalitsus, Noortekeskus
	T 7.7.3 Noorte infoportaali loomine, noorteinfo sihipärasemaks edastamiseks	2012-2013	Linnavalitsus, Noortekeskus, projektid
	T 7.7.4 Noortega tegelevate inimeste koolitusvajaduste kaardistamine ja koolitusplaani väljatöötamine	2012-2013	Linnavalitsus, Noortekeskus, projektid
E 7.8	T 7.8 Toetusfondi loomine noorsootööga	2012-	Linnavalitsus

Noortekeskuste tegevuse järjepidev toetamine	tegelevate organisatsioonide toetuseks.	2013 Pidev	
E 7.9 Rakvere linn aitab kaasa noorte tööhõive suurendamisele	T 7.9 Linnamaleva korraldamine noortele tööharjumuse kasvatamiseks, teenimisvõimaluseks ning vaba aja sisustamiseks.	Pidev	Linnavalitsus
E 7.10 Kaardistada Rakvere linna noorsootöö valdkond	T 7.10 Noorsootöö olukorra kaardistamine – vajaduste väljaselgitamine - uuringu läbiviimine ning lähtuvalt uuringu tulemustest parendustegevuste planeerimine ja elluviimine	2012-2013	Linnavalitsus, Noortekeskus, projektid
E 7.11 Pakkuda Rakvere linna Noortele erinevaid tegevusi rahvusvaheliselt sandil	T 7.11 Rahvusvaheliste projektide (rahvusvahelised noortevahetused, -algatused, -seminarid ja vabatahtlik teenistus) toetamine	Pidev	Linnavalitsus, Noortekeskus, projektid

Lisaks huvihariduse valdkonnas lahendamist vajavad probleemid

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 7.12 Huviharidusteenuste toetamine ja tellimine	T 7.12 Era- ja munitsipaalhuvikoolide finantseerimise ühtlustamine	2012-2013	Linnavalitsus, erasektor
E 7.13 Ühtse huvihariduskeskuse rajamine	E 7.13 Huvihariduskeskuse projekteerimine ja rajamine.	2015-2030	Linnavalitsus, kolmas sektor, erasektor
E 7.14 Omaalgatuse toetamine	T 7.14.1 Omaalgatuse korras loodud noortetubade toetamine	Pidev	Linnavalitsus
	T 6.14.2 Noorte omaalgatusprojektide toetamine	Pidev	Linnavalitsus
E 7.15 Kogemuste omandamine ja vahetamine	T 7.15 Osalemine rahvusvaheliste, riiklike ja kohalike noorsootööprogrammide väljatöötamisel.	Pidev	Linnavalitsus

Valdkondadevaheline sünergia

Kultuurivaldkonda, huviharidusse ja noorsootöösse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Haridus → Sport → Kolmas sektor → Ettevõtlus ja turism

Võidavad eelkõige need valdkonnad, kes on tihedamalt kultuurivaldkonnaga seotud. Kultuuri ürituste toimumine toob linna külalisi ning nende teenindamine soosib ettevõtlust. Haridus, Sport ja Kolmas sektor on aga kultuuriga omavahel nii põimunud, et tahes-tahtmate avaldab ühe hea käekäik positiivselt ka teisi.

8. SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVIS

Hetkeseis

Rakvere linna sotsiaalset süsteemi võib paljudele eeskujuks tuua. Lisaks riiklikule toimetulekutoetusele makstakse abivajajatele ühekordseid toetusi ja vähekindlustatud perede koolitustoetusi (tasuta koolitoit, lasteaiakulude kompenseerimine, huvikooli õppemaksu tasumine ning õpilaste transpordi kompensatsioon ja õpilaskodu üüri toetus) ning toetatakse laste suvelaagris osalemist.

Esimesse klassi minevatele lastele makstakse 64 eurot kooliminekuetoetust. Rakvere linna elanikeregistrisse kantud isikutele makstakse lapse sünni puhul toetust alates 2007. aastast 260 eurot. Kõikidele 1-9 klassi õpilastele tagab tasuta koolitoidu riik, puuduva osa katab kohalik omavalitsus. Samuti makstakse põhikooliõpilastele 50 % sõidusoodustust maavanema poolt kehtestatud sooduskuupileti hinnast.

Liinibussides võimaldatakse tasuta bussisõitu linna haldusterritooriumil elavatele raske puudega inimestele, üle 70 aastastele pensionäridele, represseeritu tunnistuse omanikele ja 4- ja enamalapseliste perede lastele.

Raske ja sügava puudega täisealiste inimeste ning keskmise, raske ja sügava puudega laste hooldajatele makstakse hooldajatoetust. Kord aastas makstakse represseeritutele toetust 32 eurot.

Rakvere Sotsiaalabikeskus pakub järgmiseid teenuseid: eakate päevakeskus, laste päevakeskus, psüühilise erivajadusega inimeste päevakeskus, koduhooldus, invatransport, tervisetuba ja sotsiaalmaja. Eakate päevakeskuses töötavad mitmed huvialaringid, saab lugeda ajalehti ja ajakirju ning kasutada arvutit. Lisaks pakutakse saunateenust, pesupesemisteenust ning muid tervise- ja iluteenuseid. Laste päevakeskuses aidatakse lastel omandada vajalikke oskusi igapäevaeluks, sisustada vaba aega, nõustatakse nii lapsi kui lapsevanemaid, tehakse võrgustikutööd laste parema toimetuleku tagamiseks koolis. Psüühilise erivajadusega inimeste päevakeskuses pakutakse igapäevaelu toetamise teenust (riiklikult finantseeritud 14 kohta). Sotsiaalmajas on 30 sotsiaalkorterit ja kriisituba inimestele kus osutatakse vältimatut abi. Samas pakutakse toetatud elamise teenust 8-le inimesele. Koduhoolduse teenust pakutakse kuni 100 eakale ja erivajadusega inimesele ning isikliku abistamise teenust 6-le lapsele. Liikumisraskustega inimestele pakutakse transporditeenust invatõstukiga väikebussiga.

Linn toetab sotsiaalvaldkonnas tegutsevaid mittetulundusühinguid. Lisaks ostetakse puuetega inimeste päevakeskuse teenust Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Kojalt, ohvriabiteenust MTÜ Toots`ilt ja kodutute varjupaiga teenust MTÜ Rakvere Diakooniakkeskusest. Rakveres

tegutsevad MTÜ Kirilillele kuuluvad vaimupuudega laste kool ja vaimupuudega noorte päevakeskus. SA Õigusteenuste Büroolt ostab linn tasuta õigusabiteenust vähekindlustatud inimestele. Rakveres on 3 erahooldekodu. Hooldekoduteenust ostab linn kokku 16 hooldekodult.

Rakvere elanikel ei ole võimalik hätta sattumise korral saada turvakoduteenust, kuna maakonnas on katkenud vastava teenuse osutamine. Jätkuv vajadus on sotsiaal- ja munitsipaalkorterite järele. Vaja oleks toetatud töö teenust psüühiliste erivajadustega inimestele töökodade näol ja tööharjutuse teenust töötutele. Täiendav vajadus on erivajadustega laste lasteaiarühmade järele. Sügava ja raske puudega inimesed vajavad asendushooldaja teenust. Vaja oleks dementsete inimeste päevahoiuteenust, samuti puuetega laste päeva- ja ööhoiuteenust. Sotsiaalsetes raskustes lastega peredel ja erivajadustega inimestele on vajadus tugiisikuteenuse järele. Vajadus on luua tugigrupp sügava ja raske puudega inimeste hooldajatele. Sotsiaalvaldkonna ametnikel ei ole piisavalt ressursse tegeleda ennetustööga. Vajadus on paindlike lapsehoiuteenuste järele, et võimaldada töö ja pereelu ühitamist, mis on lastega perede toimetuleku aluseks.

Aasta 2030 visioon

- Rakveres on märkav ja hästitoimiv kogukond. Linn hoolib oma kogukonna liikmetest.
- Elukeskkond ja erinevate valdkondade teenused on ülesehitatud väärtustades ja toetades perede toimetulekut ja laste heaolu.
- Tõhus võrgustikutöö sotsiaalvaldkonnas ennetab raskemaid probleeme.
- Teenused ja toetused on paindlikud ja igale abi vajavale inimesele on tagatud tema isikupäraseid vajadusi arvestav tugi mis võimaldab tal maksimaalselt iseseisvalt toime tulla.
- Linnaruum ja avalikud hooned on erivajadustega inimestele ligipääsetavad ja kõik avalikud teenused on võrdselt kättesaadavad.

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 8.1 Elanike sotsiaalne turvalisus on tagatud inimeste toimetuleku toetamisega sotsiaalteenuste osutamise	T 8.1.1. Säilitada kõik olemasolevad teenused vähemalt samas mahus	Pidev	Linnavalitsus kolmas sektor
	T 8.1.2. Mitmekesisendada linnas pakutavaid sotsiaalteenuseid sealhulgas luua turvakoduteenus hätta sattunud linnaelanikele	2014	Linnavalitsus kolmas sektor Lääne-Viru Omavalitsuste Liit

kaudu	T 8.1.3. Innovaatiliste lahenduste arendamine sotsiaalteenuste pakkumisel	Pidev	Linnavalitsus Projektid
	T 8.1.4. Laiendada koostööd kolmanda sektoriga	Pidev	Linnavalitsus kolmas sektor
	T 8.1.5. Erinevate avalike teenuste pakkujate ja ametkondade koostöö parandamiseks ümarlaudade ja võrgustike kohtumiste läbiviimine	Pidev	Linnavalitsus
E 8.2 Stabiilsed, paindlikud ja kliendikesksed teenused	T 8.2.1. Arendada välja senisest paindlikumad ja kliendikesksed teenused, eelistades ennetavaid teenuseid (võlanõustamine, õigusabiteenus, tugiisiku teenus, isikliku abistaja teenus, vanglast vabanenute rehabilitatsioon jms)	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid kogudused
	T 8.2.2. Klienditöö läbiviimine juhtumikorralduse põhimõttel.	Pidev	Linnavalitsus
	T 8.2.3. Sotsiaalteenuste osutamiseks ja sotsiaalosakonna töö paremaks korraldamiseks lisaruumide kasutusele võtmine	2016	Linnavalitsus, projektid
E 8.3 Optimeeritud ja tõhustunud sotsiaalvaldkonna teenuste süsteem	T 8.3 Kaardistada olemasolevate teenuste pakkumine ja tegelik vajadus teenuste järele	2012	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid
E 8.4 Sotsiaaltoetuste maksmise süsteem on optimeeritud, tõhustatud ja õiglane.	T 8.4 Linna poolt makstavate sotsiaaltoetuste määramise aluste ühtlustamine uue korra väljatöötamise kaudu	2013- 2014	Linnavalitsus
E 8.5 Toimiv koostöövõrgustik erinevate lastega tegelevate spetsialistide vahel	T 8.5.1 Spetsialistide vajaduste kaardistamine, et tagada tõhus töö laste, noorte ja peredega.	2013	Linnavalitsus
	T 8.5.2. Toimiva koostöövormi loomine erinevate spetsialistide vahel, mis lisaks tööle konkreetsete juhtumitega tegeleb valdkonna arendustegevuse ja ennetustööga.	2012- 2013	Linnavalitsus
E 8.6 Süsteemne tegevus laste sotsiaalse	T 8.6.1. Laste päevakeskuse tegevuse (sh erinoorsootöö) jätkamine ja arendamine.	pidev	Linnavalitsus, projektid, kolmas sektor

tõrjutuse ennetamiseks	T 8.6.2. Toetuste süsteemi planeerimine pöörates suuremat tähelepanu lastele võrdsete võimaluste loomisel osalemiseks tasulistes kooliga seotud tegevustes (õppekäigud, kultuuriüritused, ekskursioonid jms)	2013	Linnavalitsus
	T 8.6.3. Alaealiste komisjoni moodustamine õigeaegseks reageerimiseks toimunud õigusrikkumistele ja ennetavate projektide elluviimiseks.	2013	Linnavalitsus
E 8.7 Töö ja pereelu ühitamiseks on loodud mitmekesised ja paindlikud lapsehoiuvõimalused	T 8.7.1. Kaardistada vajadused erinevate lapsehoiuteenuste järele ning potentsiaalsed teenuse pakkujad.	2013	Linnavalitsus Koostööpartnerid
	T 8.7.2. Arendada välja paindlikud lapsehoiuteenused vahetustega või osalise ajaga töötavate vanemate lastele, erivajadustega lastele, alla 3- aastastele ja lapsehoid erijuhtudeks.	2014	Linnavalitsus kolmas sektor koostööpartnerid
	T 8.7.3. Lapsehoiu teenuseid reguleeriva korra välja töötamine	2014	Linnavalitsus
E 8.8 Eakatele väärrika vanaduspõlve tagamine	T 8.8.1. Võimaldada eakatel inimestele erinevate teenuste pakkumise abil elada võimalikult kauem harjumuspärasel keskkonnas pakkudes kliendikeskset koduhooldusteenust.	Pidev	Linnavalitsus, MTÜ.
	T 8.8.2. Eakate elukvaliteedi säilitamine ja kogukonnaelus osalemise soodustamist toetavate teenuste kaudu (eakate päevakeskus, huvitegevus, sotsiaaltransport jne)	Pidev	Linnavalitsus
E 8.9 Puuetega inimestele on tagatud võrdsed võimalused osaleda kogukonna elus.	T 8.9.1. Katmata vajaduste kaardistamine.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor
	T 8.9.2. Kaasata avaliku ruumi ja hoonete rekonstrueerimise ja ehitusprojektide koostamisse sihtgruppide esindajad.	Pidev	Linnavalitsus, era
	T 8.9.3. Puuetega inimestele erinevaid teenuseid pakkuvate mittetulundusühingute toetamine.	Pidev	Linnavalitsus, Kolmas sektor, era, projektid
	T 8.9.4. Kodusel hooldusel olevatele raske ja sügava puudega inimestele teenuste pakkumine.	2015	Linnavalitsus, kolmas sektor

	T 8.9.5. Jätkata eluruumide kohandamist puuetega inimestele tagamaks vastavalt vajadustele nende toimetuleku oma kodus (ukseavade laiendamine, käetugede paigaldamine jne).	Pidev	Linnavalitsus
E 8.10 Psüühilise erivajadusega inimestele on tagatud tugi iseseisvaks toimetulekuks	T.8.10.1 Psüühilise erivajadusega inimestele igapäevaelu toetamise ja toetatud elamise teenuse pakkumise jätkamine.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, era, projektid
	T.8.10.2. Psüühilise erivajadusega inimestele toetatud töö teenuse pakkumine	2013	Kolmas sektor Linnavalitsus
	T.8.10.3. Linna eestkostel olevatele psüühilise erivajadusega inimestele vastava ettevalmistusega lepingulise eestkostja (füüsiline isik või MTÜ) leidmine.	2012-2013	Linnavalitsus
E 8.11 Töötud osalevad aktiivselt kogukonna elus	T 8.11.1 Töötute kaasamine avalikele ja vabatahtlikele töödele	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, era
	T 8.11.2 Tööharjutuskeskuse loomine	2013-2020	Linnavalitsus, projektid, kolmas sektor
E 8.12 Hätta sattunud inimestele on tagatud peavari ja toit	T 8.12.1. Kodutute varjupaiga, supiköögi ja toidupanga teenuste pakkumine	pidev	Linnavalitsus kolmas sektor, era s
	T 8.12.2. Vajaliku hulga sotsiaaleluruumide tagamine ja korrashoid	pidev	Linnavalitsus
E 8.13 Märkav, hooliv, teadlik ja aktiivne kogukond	T 8.13.1. Kogukonna teadlikkuse tõstmine läbi meediakanalite parandamiseks inimeste adekvaatset reageerimisostkust probleemsituatsioonides.	Pidev	Linnavalitsus, koolid, kogudused, kolmas sektor
	T 8.13.2. Sotsiaalteenuste võimalustest teavitamine.	Pidev	Linnavalitsus
	T 8.13.3. Sotsiaalvaldkonna positiivne kajastamine meedias.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, koostöö-partnerid

Tervis (sh rahvatervis e avalik tervishoid)

Hetkeseis

Tervis on olulisim isiklik ja rahvuslik ressurss ja parim võimalik tervises seisund kuulub iga inimese põhiõiguste hulka. Kui kodanik on terve on ta valmis ühiskonnast osa saama ning sinna panustama. Paljuski on inimese tervis tema enda kätes. Rakvere linnas on tervislikuks eluks head võimalused. On küllaldaselt rohelust ja sportimisvõimalused on head ja mitmekesised.

Esimese etapi üldarstiabi osutavad Rakvere linnas perearstid. Kaasaja nõuetele vastavaid tööruume linnas napib. Ambulatoorse teise etapi eriarstiabi osutavad nii AS Rakvere Haiglas kui erapraksisena tegutsevad erialaarstid. Teise etapi eriarstiabi tagamiseks osaleb Rakvere linn AS-s Rakvere Haigla.

Terviseedendamise tegelevad Rakveres projektipõhiselt ka mitmed mittetulundusühingud ja haridusasutused (koolid, lasteaiad). Linnas pakutav arstiabi ulatus on linna suurust arvestades hea. Spetsiifilisema meditsiinabi vajaduste korral saadakse abi Tallinna ja Tartu haiglatest.

Aasta 2030 visioon

- Rakvere linna elanik hoolib oma tervisest ning harrastab tervislikke eluviise
- Linnas on tagatud väga heal tasemel esmatasandi arstiabi kättesaadavus
- Rakveres on kättesaadav kvaliteetne eriarstiabi
- Rakvere Haiglas on hooldus-, taastusravi ja rehabilitatsiooni keskus Lääne-Virumaal.

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 8.16 Terve ja tervislikke valikuid tegev inimene	T 8.16.1 Terviseedenduslike ürituste korraldamine ja teavitustöö koostöö spordivaldkonnas tegutsevate inimestega.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, era, projektid
	T 8.16.2 Noorte seksuaalhariduse edendamine	Pidev	Koolid, haigekassa, kolmas sektor,
	T 8.16.3. Tõhustada ennetustegevust sõltuvushäirete, kardiovaskulaarsete haiguste, pahaloomuliste kasvajate, traumade ja	Pidev	Koolid, Haigekassa, kolmas sektor

	nakkushaiguste vältimiseks.		
	T 8.16.4.Terviseedenduslike projektide ja tegevuste toetamine.	Pidev	Linnavalitsus
	T 8.16.5 Linna keskkonna edendamine mugavavamaks igapäevaseks autovabaks liikumiseks ja tervisespordi harrastamiseks.	Pidev	Linnavalitsus
E 8.17 Esmatasandi arstiabi töö- ja teeninduskeskond vastab kaasaja nõuetele	T 8.17 Kaasaegse Perearstikeskuse rajamine Rakverre	2015	Era, Linnavalitsus, kolmas sektor
E 8.18 Eriarstiabi teenuste osutamine Rakvere linnas on tagatud	T 8.18 AS Rakvere Haigla võimekuse tagamine ja personalipoliitika kujundamine vähendamaks kvalifitseeritud personali lahkumist ja suurt kaadri voolavust. Motiveerida noori arste tulema Rakverre tööle.	Pidev	Linnavalitsus, AS Rakvere Haigla nõukogu
E 8.19 Lasteasutustes pakutav tervislik toit aitab kaasa laste tervilikele toitumisharjumuste kujnemisele ja lapsed on tervemad.	T 8.19.1. Lasteaedade- ja koolitoidu kvaliteedi ja tervislikkuse järelevalve linnavalitsuse poolt läbitoidu tellimise hangete.	Pidev	Linnavalitsus, vastavad ametkonnad
	T 8.19.2. Tervislikke toitumisharjumusi propageerivate projektide algatamine ja läbiviimine	Pidev	Linnavalitsus Koolid lasteaiad koostööpartnerid
	T 8.19.3. Koostöö lastevanematega	Pidev	Linnavalitsus Koolid, lastaiad

Valdkondadevaheline sünergia

Sotsiaalhoolekandesse ja tervisesse ja turvalisemasse elukeskkonda panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Haridus → Sport → Kolmas sektor

9. KOLMAS SEKTOR, MTÜ

Hetkeseis

Inimene otsib ikka kehtivas õigusruumis võimalusi ja vorme, mille järgi oma toimetamisi paremini korraldada. Üheks meil järjest rohkem esile tõusvaks jõuks on nn kolmas sektor. Kolmanda sektori alla kuuluvad seaduse mõistes näiteks Sihtasutused, Mittetulundusühingud ja Seltsingud. Nende eesmärgid võivad olla väga eripalgelised ning kuna nende tähtsus ja mõju on järjest kasvanud, käsitletakse teemat arengukavas eraldiseisvana. Jätame siin praegu kõrvale äärmuslikumad näited kuidas toodud nimede all saab ajada ka algsest ideest üsna kaugele kaldunud asju ning vaatame kuidas ja mismoodi saab linnavõim ja arvestatavad kodanikuühendused teha paremat koostööd ning üksteist toetada. Pearõhk on siin leida võimalusi, milles kodanikuühendused saaksid avalikku sektorit aidata ning kas, ja milliseid teenuseid linnavõim saab kolmandale sektorile delegeerida. Toimivaid kooslusi ei ole põhjust käsitleda ja linnavõimu koostöö ja toetus neile jätkub samadel alustel senisega. Arengukavas keskendume sellele, mida peeti probleemsemaks ning kus saab praeguste võimaluste juures enim probleeme tekitavaid küsimusi lahendada.

Sarnaselt linnakodaniku aktiivsusele ettevõtluses on ka Rakveres tegutsevaid kolmanda sektori asutusi üsna arvukalt ja paljud neist vägagi elujõulised. Toimetatakse erinevatel aladel alustades kultuurist/spordist ning lõpetades kirikukogudustega. Kultuurivaldkonna kolmanda sektori asutustel nähti probleemina pakutavate tegevusalade ühekülgsust. Piltlikult utreerides on klassikalisi muusika ja tantsuringe küllaga aga viletsamas seisus on näiteks noortele mõeldavate tehnikaringide vms seis. Oodatud oleks linnas selliste huviteenuste pakkumine, mis ka noorte seas hetkel populaarsemad on ning vahe „hea“ klassikalise kultuuri vahel ja „halva“ popkultuuri vahel peaks kaduma. Täna tehtav popkultuur on homme klassika.

Esile tuli omavahelise vähese suhtluse teema. Suuremaid ettevõtmisi oleks koos lihtsam korraldada ning tahtmist ilmselt jätkuks, kuid puudu jääb oskusest heategevusürituste nn kuuldavaks tegemisest ning inimeste kaasamisest. Aktiivsemad linnakodanikud ootavad, et ka vähemaktiivsemad erksamaks muutuks ning ühisüritustes rohkem osaleksid. Eks see on mõnes mõttes igavene teema, kuid loota siiski on, et eesti inimestel kasvab järjest peremehe ja vastutustunne ning taandub mõttelaad – minuga ei arvesta keegi ja kõik poliitikud on ühe vitsaga löödud parasiidid. Isiklik osalemine otsustusprotsessides rääkimata kaasarääkimisvõimalustest nt sotsiaalmeedias on avanud häid uusi võimalusi ning on üsna tõenäoline, et head ideed ei jää märkamata ja arvesse võtmata.

Eraldi valukohana on üleval teema nõrkade korteriühistute probleemistik. Nõrk ühistu ei suuda oma vara piisavalt hooldada ning räämas majad rikuvad linna üldpilti. Hoonete renoveerimine suuremates korterelamutes on tihti huvide ja arvamuste lahknevuse tõttu üsna keeruline protsess. Mis ühele elanikule tundub hädasti kapitaalremonti vajavana, paistab teisele veel täiesti elatavana. Tihti on ka naabrite omavahelised suhted sassis ning ühise keele leidmine raskendatud. Ühe võimalusena saab siin linnavõimu poolt olla ühistu koosolekutel erapooletu osaleja, kes kõiki osapooli rahuldava tulemuseni aitaks jõuda. Ühelt poolt on linnal huvi, et kodanike majad oleks heas korras ning teiselt poolt peab jälgima ka, et planeeritavad renoveerimistööd oleks mõistlikult kavandatud. Tihti tehakse selliseid suuremahulisi

remonttööd pangalaenu abil ning siin on vajalik ka finantsarvestus, kas pangalaenu intressid tulevikus on väiksemad kui näiteks võimalik kokkuhoid soojaarvetelt. Samuti on keeruline rääkida fassaadi soojustamise ja remondivajadusest inimestele kellel on raskusi esmaste toimetulekuvajadustega. Linnapoolne initsiatiiv on siin igal juhul vajalik ning võib nii mõnelegi ühistule saada liikumapanevaks tõukeks oma vara heaperemehelikumalt hoida.

Puudust tunti töögrupis kolmanda sektori esindajate poolt kontaktidest erasektoriga. Ettevõtjad võõranduvat avalikest tegemistest liialt ning nende tegemistest on vähe teada, kuid huvi oleks suurem. Siin ilmselt on põhjuseks viimaste aegade raskemad majandusolud ning ettevõtjad on pidanud täie tähelepanuga keskenduma oma äride elushoidmisele. Eks heategevusega saabki tegeleda siis, kui äril paremini läheb ning selleks rohkem ressursse jagub. Heategevust käsu korras ei saa teha ning selle suurema koostöö leidmisel peab ikka ilmselt kolas sektor ise initsiatiivi üles näitama. Linn on väike ja ettevõtjadki on enamasti siitsamast pärit. Kui neil võimalusi on, küllap siis ka koostööd laiemalt tehakse.

Rakvere laiem ja kaugem eesmärk on oma toetudes oma linnakodanikele arendada inimestes järjest kasvavat heaperemehelikke hoiakuid.

Aasta 2030 visioon

- Rakverelane on tulevikus aktiivne ja teotahteline inimene, kes teab, mida ta tahab ja oskab olla nõudlik enda ning ka kaaskodanike suhtes. Läbi oma osaluse ja panuse kujundavad kodanikud just sellise elukeskkonna nagu nad enestele vajalikuks peavad
- Linnavalitsus on kodanikke kaasav ning linnakodanikud osalevad linna otsustusprotsessides ja jälgivad ühise maksuraha kasutamist avaliku sektori poolt
- Linnakodanik hoolib oma linnast, tunneb ennast siin täieõigusliku peremehena ning käitub vastavalt

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostaja, rahastaja
E 9.1 Kodanike heaperemehelike hoiakute arendamine. Suurem kodanike kaasamine.	T 9.1 Virtuaalsete sotsiaalvõrgustike kasutamine linnas oluliste teemade arutamisel. Avatud koosolekute ja ümarlaudade edasine lai kasutus. Rakvere MTÜ-de tegevuste toetuste võrgupõhine andmebaas sponsorite leidmiseks. Vastava valdkonna arendamine.	2013-2014	Linnavalitsus, kolmas sektor, fondid
E 9.2 Kodanikuühiskonna tugevdamine, linna tänavapildi parandamine	T 9.2 Korterühistute tegevuse toetamine. Eesmärk on linna elamute renoveerimine mõistlikult viisil ning elanike rahalisi võimalusi arvestades. Linnavalitsusel tuleb koordineerida korteriühistute informeerimist võimalikest rahastusallikatest ning usaldusväärsetest nõuandjatest antud teemal. Naabusvalve ja	2012-2013	Korteriühistud, Linnavalitsus, projektid, era.

	omaniku/peremehetunde kasvatamine. Turvalisuse ja heakorra eest ei pea vastutama vaid linnavõim vaid ka omanik.		
E 9.3 Säästva mõtlemise arendamine. Tark tarbimine. Uuskasutuse ja taaskasutuse suurendamine	T 9.3 Taaskasutusprojektide toetamine koostöös Virumaa Jäätmekeskusega. Eesmärk on koguda kokku inimestelt need esemed, mille järgi neil endil vajadus puudub, kuid mis kulub väga ära kellelegi teisele.	2012-2013	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era,
E 9.4 Kodanikuühiskonna keskkonnanalane koolitus	T 9.4 Keskkonnateadliku teadvuse arendamine läbi vastavate koolituste alates lasteaedadest lõpetades eakate klubidega.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era
E 9.5 Kodanike omavahelise läbikäimise suurendamine. Kolmanda sektori suurem kaasamine	T 9.5 Koguduste potentsiaali suurem kasutus esmase hingeabi andmise teenustes. Parema koostöö organiseerimine valdkonnas tegutsevate koguduste, MTÜ-de ning meditsiinasutuste vahel. Hoolekandeteenuste delegeerimine MTÜ-dele. Kultuuri-, noorsootöö- ja huviharidusteenuste toetamise jätkamine kolmandale sektorile. Võimalikult paljude teenuste ostmine kolmanda sektorist.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era,
E 9.6 Sotsiaalteenuste arendamine	T 9.6 Vähekindlustatud leibkondade toetamine. Toiduabi projektide toetamine.	Pidev	Linnavalitsus, kolmas sektor, projektid, era

Valdkondadevaheline sünergia

Kolmandasse sektorisse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Haridus → Kultuur → Sport

Selline jaotumine on ootuspärane kuna valdav enamus kolmanda sektori organisatsioonidest justnimelt nendes valdkondades tegutsevad. Kolmanda sektoriga koostööd tehes ning sealt kodanikele vajalikke teenuseid ostes säilib suurem valikuvõimalus ning ühe organisatsiooni hääbumisel on kiirelt võimalik leida asemele uus tegija, võimalik, et ka uuest valdkonnast. Just linnalt toetusi saavate organisatsioonide vahel tekkiv eluterve konkurents viib edasi ka teenuste kvaliteeti ning laiendab valikuvõimalusi.

10. ETTEVÕTLUS, TURISM

Hetkeseis

Rakveres ja selle lähiümbruses tegutsevate ettevõtete edukus on linna kuvandi üheks oluliseks mõjutajaks ja kandjaks. Eesti parima mainega brändide edetabeli tippu kuuluva Balti riikide suurima lihatoodete valmistaja **Rakvere Lihakombinaadi** kõrval on Rakveret, kui ettevõtjasõbralikku linna reklaamimas Eesti suurim kodumaisel kapitalil põhinev toiduainete tootmise ja müügiga tegelev kontsern **OG Elektra**, MAAG Gruppi kuuluvad Farmi kaubamärgi all toodangut turustav **MAAG Piimatööstus** ja **MAAG Konservitööstus**, Eesti üks tuntumaid kondiitritoodete ja tortide valmistajaid **Pihlaka**, Bono kohukeste tootja **Nantecom**, Rakvere Piiritustehase omandanud **Estonian Spirit**, suurepärase vee- ja saunakeskusena rahvusvahelist populaarsust koguv **AQVA Hotel & Spa**, maailma suurima uksi ja aknaid tootva Ameerika kontserni JELD-WEN Inc. koosseisu kuuluv **JELD-WEN Eesti**, Baltikumi vanim puitmajade tootja **Rakvere Metsamajand**, elektroonikaettevõtted **Dicro Eesti**, **Innokas Medical**, **Electro-Hill Eesti** ja **PT Mikro**, rõivatootjad **Virulane** ja **Multi Marger**, tekstiilitooteid valmistavad **Liliina** ja **Henrietta**, masina- ning metallitööstuse alal tegutsevad **Rakiste Tehas**, **Aksi-Metall**, ja **Astera**, mööblitootjad **Porsa Est**, **ER Frees** ja Virumaa Metsatööstuse **Rakvere Mööblivabrik** ning paljud teised.

Rakverelastele töökohtade kindlustajana tähtis **kõrge ekspordipotentsiaaliga mitmekülgne tööstussektor** toetub olulisel määral kohalikule ressursibaasile mida vääridatakse pidevalt tehnoloogilist taset tõstes ning rahvusvahelises tööjaotuses osaledes. Rakveres asuvate ettevõtete **tööjõuareaal**, kust 80 km/h liikumiskiirusega võimalik poole-kolmveerand tunniga tööle jõuda, on kasvanud enam kui 50 kilomeetrini ning see **hõlmab ligi 100 000 elanikuga maa-ala**. Tagamaks olemasolevatele ja lisanduvate ettevõtetele piisavaid valikuid tööjõu leidmiseks on **oluline maanteevõrgu kvaliteedi parandamine ja liiklusohutuse suurendamine**. Samuti on **vajalik Viru- ja Järvamaa avaliku transpordivõrguga kaetuse suurendamine ning ühistranspordiliinide parem koordineerimine**.

Ettevõtluse edasine areng Rakveres on kavandatud uutes, kvaliteetse taristuga ning mitmekülgsete arendamisvõimalustega arvestavates piirkondades linna põhja- ja idaosas - **Lennuvälja**, **Mõisavälja** ja **Paemurru tööstusaladel**, mille **hea logistilise asendiga** kinnistute müügitöös tuleb keskenduda eelkõige kahele sihtgrupile: **Skandinaavia riikides asuvad ettevõtted, kes huvitatud sealsete tootmisüksuste kulude vähendamisest ning kvalifitseeritud tööjõule baseeruva väike ja keskmise suurusega ettevõtetes tootmise arendamist kavandavad investorid**. Toetamaks Virumaa ettevõtluse tulevikuvisionone kvalifitseeritud spetsialistide, erinevate uuringute ja koolituste ning füüsilise keskkonnaga tegutseb Rakveres **intelligentsete hoonete tehnoloogiaid uuriv ja arendav Targa Maja Kompetentsikeskus**.

Kindlasti **kasvab** ka tulevikus **Rakverest teistesse linnadesse igapäevaselt tööle sõitjate arv**. Selleks pakuvad Tallinna kõrval üha enam võimalusi nii Ida-Virumaa tööstuslinnad kui Tartu. Seda eriti teadmismahukamate töökohtade osas, kuna kvalifitseeritum tööjõud (ning ka juhid), kellele Rakvere võiks loodetavasti olla selles regioonis sobivaks elupaigaks, on reeglina keskmisest liikuvam. Rakverelaste jaoks **oluline on suurendada rongide**

reisijateveo kiirust (kuni 160 km/h), mugavust ja sagedust nii Tallinna kui Narva suunal ning **pikendada elektriraudteed vähemalt Tapalt Rakvereni** ja hiljem ka Narvani. Piirkonna majanduselu aktiveerimiseks ülioluliste riiklike prioriteetideena peaks valmis ehitama Tallinnasse kavandatud **Ülemiste liiklussõlme, Tallinn – Narva – St.Peterburgi neljarealise maantee** (Via Vironia) ning **Narva uue maantee** sillal, mis aitaks lahendada Narva piiripunkti läbilaskevõime suurendamise vajadusega seotud probleemistiku.

Eesti ja ka Lääne-Virumaa linnastumise tase on madalam kui mujal Euroopas ning kuna paljud ettevõtted ja asutused on elanikkonna vähenemise tingimustes kulusid optimeerides sulgemas oma väiksemates asulates asuvaid teeninduspunkte, jätkub siseränne maalt linna. Seda soodustab nooremaelastele tüüpiline soov elada suuremates asulates, lähemal haridus-, kultuuri ja lõbustusasutustele ning igapäevastele teenustele. Sellised muutused toovad ilmselt kaasa **Lääne-Virumaa teenindus- ja kaubandussektori töökohtade suurema siirdumise Rakverre**, mis omakorda soodustab mujalt Eestist saabuvate teenusekasutajate hulga suurenemist Rakveres.

Mitmekülgsete ja kvaliteetset teenindust pakkuvate **teenindus- ning kaubandusettevõtete taastekkimine Rakvere keskkonnas, uute arhitektuursete atraktsioonide rajamine ning olulisemate külastussihtkohtade vahelise liikumise suunamine ja hõlbustamine** on vajalik turismi arendamiseks. Tänapäevastele saabusmotiiviks on konkreetne soov külastada mõnda üha suureneva tuntusega objektist: **Tarva kuu, Ordulinnuse varemeid, Rakvere Teatrit, AQVA Spad, Keskväljakut, Põhjakeskust**. Rakvere eesmärgiks on muutuda ühe-kahe päeva külastuspaigast **pikemaks kohalolekuks põhjust andvaks sihtkohaks**. Selleks on vajalik välja töötada **eri objektide sünergiale toetuvad turismipaketid**, mis kaasaksid lisaks eelnimetatuile ka Rakvere lähiümbruses ja Lahemaal pakutavat ning lisaks uusi valikuid, näiteks Rakverele ainuomaste **tootmisettevõtete külastamine** koos toodangu ostmise või degusteerimisega.

Linna kuvandit toetavate kaubamärkidena tuleb edasi arendada õnnestunud sloganitel „**Väge täis**“ ja „**Kreisi City – Crazy City**“ baseeruvaid tegevusi, millega haakuvad hästi traditsioonidega kultuuriüritused: rahvusvaheline teatريفestival **Baltoscandal**, rokkmuusikafestival **Green Christmas, Meeste Tantsupeod, Punklaulupeod**. Linna külastava turisti vajadusi arvestavalt tuleks kavandada ka suure külastuspotentsiaaliga Rakvere Spordikeskuse ja Rakvere Kultuurikeskuse tegevust ning investeringuid.

Aasta 2030 visioon

- Linnas on rahvusvaheliselt tuntud suure ekspordivõimekusega ettevõtteid, mis kasutavad kaasaegseid tehnoloogiaid ning mille töötajad on motiveeritud.
- Ettevõtjatele on sotsiaalse- ja tehnilise taristu teenuste pakkujate poolt tagatud hea kvaliteediga ning konkurentsivõimelise hinnaga teenused, mis motiveerivad neid siin oma tegevust arendama. Korraldatud on vajaduspõhine ümber- ja kutseõpe ning on piisavalt kvalifitseeritud tööjõudu.
- Rakverel on hästi toimivad transpordiühendused Euroopa suunal läbi Tallinna Ülemiste liiklussõlme ja Narva piiripunkti kaudu St.Peterburgi suunal.
- Linna poolt tagatud avalikud teenused ja sportimisvõimalused pakuvad linna turismiettevõtjatele klientide juurdevõitmisel tuntuvat tuge
- Keskkonnas on elav äri- ja kultuurikeskus, millel on atraktiivne jalakäigu ja rippraudtee ühendus Rakvere linnusega

- Linnas toimuvad kultuuri ja spordi suurüritused, mis toetavad kohalikku ettevõtlust. Rakvere on aastaringselt turistidele atraktiivne

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 10.1 Ettevõtluse arendamiseks vajaliku taristu välja arendamine	T 10.1.1 Ühisveevarustuse ja –kanalisatsiooniga liitumise võimaluse tagamine kogu linna haldusterritooriumil;	2012-2014	Rakvere Vesi, Keskkonna Investeeringute Keskus, Linnavalitsus
	T 10.1.2 Uue Rakvere linna tänavate ning kõnniteede teehoiukava välja töötamine ning rakendamine;	2012-2015	Linnavalitsus, riik
	T 10.1.3 Kauba tn. – Arkna tee raudteeviadukti välja ehitamine.	2014-2017	Linnavalitsus, riik
E 10.2 Tööhõive suurendamine ja uute töökohtade loomine	T 10.2.1 Rakvere Lennuvälja tööstusala rajamine;	2011-2013	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus
	T 10.2.2 Uue tööstusala kavandamine ning rajamine Rägavere tee, Ehituse tn. ja Karja tn. piirnevale alale;	2012-2015	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus
	T 10.2.3 Aktiivne müügitöö tööstusaladel asuvatele kinnistutele investorite leidmiseks;	2012-2015	Erasektor, Linnavalitsus
	T 10.2.4 Rakveresse regionaalse SA Virumaa Kompetentsikeskuse „Tark Maja“ rajamine;	2011-2015	Linnavalitsus
	T 10.2.5 Rakvere Ametikooli renoveerimine ning välja arendamine Virumaa kutse- ja täiendõppekeskuseks;	2011-2015	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus, erasektor riik
	T 10.2.6 Rakvere Haigla hooldus- ja taastusravi kompleksi rajamine.	2012-2015	Rakvere Haigla, riik, Lääne-Virumaa omavalitsused
E 10.3 Linna külastavate turistide arvu suurenda-	T 10.3.1 Olemasolevate turismimagnetite – Tarva kuju, Rakvere linnus, AQVA Spa, Rakvere Teater, Rakvere Spordikeskus, Põhjakeskus jne. sünergeetilist potentsiaali paremini kaasavate	2012-2015	Linnavalitsus erainvestorid, kolmas sektor, projektid;

mine	turismipakettide välja töötamine;		
	T 10.3.2 Rakvere ja selle ümbruse infomaterjalide arendus;	2012-2015	Linnavalitsus, erasektor, kolmas sektor, projektid
	T 10.3.3 Turismimessidel (eelkõige Soomes ja St.Peterburgis) osalemine ja sellega seotud tegevuste koordineerimine kõigi huvitatud osapoolte maksimaalseks kaasamiseks;	2012-2015	Linnavalitsus, erasektor, kolmas sektor, projektid
	T 10.3.4 Internetivõrgustikes informatsiooni levitamise arendusprojektid.	2012-2015	Linnavalitsus, erasektor
	T 10.3.5 Turismiinfokeskuste võrgustiku välja arendamine Lääne-Viru maakonnas;	2012-2015	Linnavalitsus, Lääne-Virumaa omavalitsused, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
E 10.4 Turistide Rakveres viibimise aja pikendamiseks vaatamisväärsuste arendamine	T 10.4.1 Vallimäe kompleksi ja Pika tänava arendamine ning sidumine kesklinnaga.	2012-2017	Ettevõtluse Arendamise sihtasutus, Linnavalitsus, Erasektor;
	T 10.4.2 Linnuse ja Tarva juurde saabuvate turistide kesklinna meelitamine läbi visuaalselt ühendatud objektide jada.	2012-2017	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus
	T 10.4.3 Linnuse värava ja Parkali trepi vahele silla rajamine.	2014-2017	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus
	T 10.4.4 Kesklinna atraktiivsuse suurendamine linnaplaneerimise ja ehitustegevuse abil.	2012-2017	Linnavalitsus
	T 10.4.5 Keskväljakule täiendavate vaatamisväärsuste rajamine, mida nägemata ei taheta Rakverest mööduda (nt. Liivakell, valgusatraktsioonid, purskkaevu renoveerimine (atraktiivsuse suurendamine), Tark Maja jne.).	2012-2017	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus, erasektor
	T 10.4.5 Uute turismiatraktsioonide arendamine nt. Rakvere linnuse teemapark, Maretaarium, Liivakell, uued teemamuuseumid, Vallimäe suvine vaba-aja keskus, Rippraudtee linnusest	2013-2017	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Linnavalitsus,

	kesklinna jne..		erasektor
E 10.5 Positiivse maine hoidmine ja reklaam	T 10.5.1 Julge ja kaasaegse linna kuvandi (crazy city) jätkuv arendus;	2012-2017	Rakvere linnavalitsus
	T 10.5.2 Koostöövalmiduse arendamine kultuuri- ja spordivaldkonnas tegutsejatega;	2012-2017	Linnavalitsus
	T 10.5.3 Linna tunnuslause ja sümbolika jätkuv levitamine	2012-2017	Linnavalitsus

Lisaks välissuhtluse ja turismi ning ettevõtluse arendamise alaste tegevuste loetelu

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 10.6 Välissuhtluse arendamise arendamine	T 10.6.1 Koostöösuhete arendamine sõpruslinnadega	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
	T 10.6.2 Koolide välissuhtlemise toetamine, sh õpilas - ja isetegevusrühmade vahetused	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
	T 10.6.3 Rakveres tegutsevate erinevate rahvuste kultuuriseltside tegevuse toetamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
	T 10.6.4 Rahvusvaheliste ja üleestiliste koolituste ja konverentside korraldamine. Linna reklaamimine konverentsiturismi sihtkohana Konverentside, koolituste ja ürituste korraldamise võimaluste kaardistamine	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
	T 10.6.5 Kontaktide loomine ja informatsiooni kogumine koostööprojektide võimaluste kohta saatkondades koostöös saatkondadega	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
E 10.7 Turismi arendamine	T 10.7.1 Linnuse ja Tarva kujuga seotud projektide jätkamine	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.2 Vallimäe kompleksi väljaarendamine turismialase tervikpaketi loomine läbi olemasolevate ja rajatavate taristuobjektide Vallimäe piirkonnas	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.3 Kontserttegevuse korraldamine ja arendamine Vallimäel, Keskväljakul ning teistes kontserdipaikades.	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era

	T 10.7.4 Linna logo ja tunnuslause levitamine	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, era
	T 10.7.5 Rakvere linna uue mainekontseptsiooniga trükiste, kaartide, audio-visuaalse materjali ning turistide teenindavate infostendide ja- viitade valmistamine	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.6 Turismiviitade ja –info paigutamine turistide kogunemispakadesse: keskväljakule, promenaadile, bussijaama, linnusesse	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.7 Viitadele inglisekeelse informatsiooni lisamine. Näiteks linna sissesõitudel on eestikeelne sõna „kesklinn“ halvasti mõistetav	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.8 Terviklike turismitoodete väljaarendamine koostöös SA Virumaa Muuseumidega ja Lääne-Viru Maavalitsusega	Pidev	Linnavalitsus, Maavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.9 Rakvere lisamine rahvusvahelistesse turismimarsruutidesse	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
	T 10.7.10 Jätkata Rakvere linnavalitsuses loodud turismikomisjoni tööd turismi arengusuundade määratlemiseks ja selleks vajalike teabematerjalide ettevalmistamist	Pidev	Linnavalitsus, SA Virumaa Muuseumid, projektid, era
E 10.8 Ettevõtluse arendamine	10.8.1 Ettevõtlusstrateegia väljatöötamine (sh. piirkonna maine ja tuntuse kujundamine)	Pidev	Linnavalitsus, projektid, era
	10.8.2 Ühtse ettevõtluspoliitika kujundamiseks vajalike koostöösidemetete algatamine ja väljaarendamine (Lääne-Viru Arenduskeskus, EAS, Tööhõiveamet, kohalikud ettevõtjate organisatsioonid, Kaubandus-Tööstuskoda jne)	Pidev	Linnavalitsus, koostööpartnerid, projektid, era
	10.8.3 Sõpruslinnadega ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste omavahelise koostöö suurendamine ettevõtlusvaldkonnas – ühisprojektide väljatöötamine	Pidev	Linnavalitsus, koostööpartnerid, projektid, era
	10.8.4 Valdonna arengule suunatud projektide ettevalmistamine ja elluviimine (nii kohalikul, regionaalsel, riiklikul kui ka rahvusvahelisel	Pidev	Linnavalitsus, koostööpartnerid, projektid, era

	tasandil)		
	10.8.5 Regionaalsete suurürituste, koolituste ja konverentside korraldamine	Pidev	Linnavalitsus, koostööpartnerid, projektid, era
	10.8.6 Valdkonnasisene ettevõtjate EL struktuurvahendite alane teavitamine	Pidev	Linnavalitsus, koostööpartnerid, projektid, era

Valdkondadevaheline sünergia

Ettevõtlusse, turismi ja välissuhtluse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Rahandus → Taristu → Ruumiline planeerimine

Loogiline jada iseenesest. Kui tööd ja turiste on eks siis laekub ka raha ning seda on võimalik siis taristu arendamiseks ning paremasse planeerimisse investeerida. Turismi arengu puhul on hästi planeeritud ja atraktiivne linnaruum turistide ligiõmbamiseks määrava tähtsusega. Linna poolt tagatud tervisespordirajad toetavad hästi siinseid turismiettevõtjaid. Mida rohkem arutati töögruppides linnuse ja kesklinna vahelise rippraudtee võimalikku kasu linna turismile ja mainele laiemalt seda rohkem jõuti veendumusele, et see on linnale äärmiselt vajalik atraktsioon ning selle rajamisega tuleb koheselt alustada.

11. RAHANDUS

Hetkeseis

Rakvere linna sissetulekute laekumine on viimastel aastatel seoses üldise majanduslangusega vähenenud nagu enamikel teistelgi omavalitsustel. Linn saab oma kohustuste täitmisega küll hakkama, kuid praeguses seisus investeringuid sisuliselt teha ei saa. 2011 aasta esimeses pooles näitab Eesti majandus küll tugevat kasvu, kui ärev olukord Euroopa Liidu ja maailmamajanduses tervikuna võib selle kasvu kiirelt jälle kahanemiseks pöörata.

Rahanduse töögruppis peeti linna finantsseisundit olukorda arvestades üldiselt heaks. Linna sissetulekud on stabiilsed peamiselt tänu linna ja ümbruskonna tugevatele ettevõtetele ning neis töötavate inimeste tulumaksu stabiilsele laekumisele. Ka tasandusfondi eraldised ning maamaks on laekunud hästi. Rakvere õnn on see, et eraettevõtlust on suhteliselt palju ning ei olda ka sõltuv ainult ühest valdavast tööandjast.

Eraldi arutati ka küsimust inimeste elukoha registreerimisest ja valikutest, millisele omavalitsusele oma maksud anda. Rakvere on selles mõttes üsna heas seisus, võimalik et lähivaldadele mõningaid inimesi kaotatakse, kuid teisalt võidetakse neid ka juurde. Sarnaselt analoogsete Eesti linnadega väheneb ka Rakvere elanike arv tasapisi. Maksumaksjate arvust vähenevat tulu on kompenseerinud sissetulekute jõuline kasv (va 2 viimast aastat). Linna võimalus oma rahalise seisu parandamiseks on soodustada progressiivse ettevõtlust, mis omakorda tuleneb kvaliteetsest haridusest. Inimesed valivad oma elukoha üldiselt järgmiste parameetrite järgi:

- sobiv töö (sh elukaaslase töö leidmise võimalused)
- haridusasutuste tase (lasteaiast kõrgkoolini)
- elukoha hind ja kättesaadavus
- vaba aja veetmise võimalused
- turvalisus

Kindlasti on sellises pingereas erinevatel inimestel ka teistsuguseid tõekspidamisi, eriti kui töökoha puhul on erinevates kohtades sarnaseid valikuid, kuid reaalselt tehakse valikud sellest järjekorrast lähtuvalt. Rakvere linnas on elanike juurdemeelitamiseks või vähemasti elanikkonna vähenemise minimeerimiseks kõikide valdkondadega üsna hästi. Arendamist nõuab vast lähiajal alusharidusvõimaluste laiendamine (lasteaiakohad) ning haridustee ülemise otsa võimaluste suurendamine. Gümnaasiumiastme hariduse pakkumine annab Rakverele ilmselt paratamatult maakonna väiksemate gümnaasiumide hääbumise korral suurepärase võimaluse pakkuda sealsetele õpilastele õppimisvõimalust Rakvere koolides. Kvaliteetse hariduse pakkumine on linnale heaks tuluallikaks nii otseses kui kaudses mõttes. Maakonnakeskusena tuleb Rakverel näha vaeva ka riigiasutuste linnas hoidmise ja juurdemeelitamisega.

TULUD

Majanduslikult ebastabiilsetel aegadel on pikkade ning keskpikkade prognooside koostamine keeruline, mistõttu tuleb prognoosides pidevalt korrekture teha.

2010. aasta eelarve juures arvestati, et üksikisiku tulumaksu laekumine väheneb võrreldes 2009. aastaga 7,25 %. Usutavasti oli laekumine 2010. aastal viimaste aastate madalaim. 2011. aastal jääb laekumine enamvähem samale tasemele, kui 2010. Aastal või kasvab veidi. 2012 võib eeldada tõusu, aga see ei ületa arvatavasti 5 protsendi piiri. Maamaksu ning riigilõivude puhul ei ole olulist suurenemist ette näha. Varadelt saadavat tulu, peale vee erikasutuse, lähiaastate eelarvetesse ei planeerita. Vara müügist saadav tulu tuleks võimalusel siduda konkreetsete projektidega, mis realiseeritakse vastavalt vara müügile. Samas olukorras, kus tulud arvestatavalt langevad, ei saa ka välistada jooksvate kulude katmist. Haridusametuste majandustegevusest laekuva tulu osas kavandatakse langust kuna väheneb teistest omavalitsusüksustest pärit õpilaste arv ning ei saa välistada partnerite maksevõimetust õpilaskohtade eest tasumisel.

Kulude katteks suunatud jäägi osas võib eeldada, et 2012 eelarve koostamisel ülejäägiga arvestada ei saa.

Kui varasemalt on riigieraldised olnud võrdlemisi stabiilsed tuluallikad, siis viimased aastad on teinud selles osas prognoosimise väga keeruliseks. Loodetavasti vähenemine aastal 2011. ei jätku ning 2012. on eraldised juba suuremad kui 2010. aastal.

Vähenedes võib erandiks olla toimetulekutoetus, kuna majanduslikult keerulistel aegadel on allpool toimetulekupiiri elavate inimeste hulk suurem.

Järgnevatel aastatel ei saa välistada laenukohustuste võtmist, kuna eurotoetuste abil oleks võimalik teostada arvestatavas mahus investeeringuid, mille kaasrahastamine linna eelarve jooksvatest tuludest on lähiaastatel vähetõenäoline.

Võimalike lisamaksude kehtestamine.

Lisaks linnas kehtivatele maksudele olid töögrupis arutlusel veel Rakvere linnas võimalike kõne alla tulevate maksude kehtestamine. Alljärgnev tabel annab ülevaate kõne alla tulevate võimalike maksude headest ja halbade külgedest.

Maksuliik	Plussid	Miinused
Müügitaks	Mingis mahus võib esialgu tulu linnakassasse suurenda	Kogutav vaid Rakvere linna ametlikes piirides tegutsevatest ettevõtjatest. On ebasoodne eesmärgi suhtes elavdada kesklinna. Kaupmehed võivad veel enam liikuda kesklinnast välja naabervaldadesse nt Põhjakeskusesse. Võib avaldada halba varju linna kuvandile.
Tasulise parkimisala kehtestamine	Kesklinna piirkonnas on võimalik vähendada autode liigset pikaajalist parkimist	Linn on väike ja parkimise korraldamise kulud ei kata tõenäoliselt võimalikke tulusid. Pigem tuleb loota iseregulatsioonile, kus kesklinna teeninduses töötavad inimesed ei hõiva päevaseks ajaks oma klientidele mõeldud parkimisruumi.
Reklaamitaks	Maksu kehtestamine annab lisaks maksutulule rohkem võimalusi ka linnaruumi kujundamisel.	Korraldamine ja maksude kogumine nõuab täiendavat kulu.

KULUD

Suuremad investeeringud toimuvad perioodil 2011-2013 vastavalt rahuldatud europrojektide taotlustele.

Tegevuskulude osas toimus 2010. aastal vähenemine. Seda nii personali,- kui ka majanduskuludes. Viimase puhul on positiivne keskkütte maksumuse oluline alanemine. Personali- ja majanduskulud peaks 2011 jääma eelneva aasta tasemele. 2012 aastal võib toimuda tõus, aga eeldatavasti ei ületa see 5 % piiri.

Erinevate linna eelarvest eraldavate toetuste puhul ei ole võimalik välistada teatavat langust. Erandiks võivad siinkohal olla sotsiaaltoetused, tulenevalt abivajajete hulga tõusust. Eeldatavasti stabiliseeruvad ka toetuste mahud 2011 ja 2012 aastal.

Sihtotstarbelised ning riiklikest otsustest tulenevad kulud kaetakse vastavalt riigi eraldistele. Eelarvet enim mõjutavaks on neist vahendid üldhariduskoolide pedagoogide palgakulude katteks.

Aasta 2030 visioon

- Linna tulubaas lubab pakkuda kodanikele heatasemelisi avalikke teenuseid, mille kvaliteet on piirkonna riikide linnade seas esirinnas
- Maksuraha kasutamisel ja ümberjagamisel käitatakse vastutustundlikult ning tehtavad kulutused on selged ja läbipaistvad

Tähtsaimad eesmärgid ja tegevused tulevikusoovide saavutamiseks, mis nõuavad kohest rakendamist

Eesmärkide prioriteetsus, saavutamiseks vajalikud tegevused, teostaja, finantsallikad ja aeg

Eesmärk	Tegevus	Aeg	Teostajad, rahastajad
E 11.1 Finantsjuhtimise parandamine	T 11.1 Linna finantsplaneerimise parandamine. Ruumi rahaliste vahendite efektiivsemal kasutamisel siiski veel jätkub olgugi, et ka praegune seis on üsna hea. Praegune finantsjuhtimine ei ole planeerimise vaid pigem raamatupidamise keskne.	Pidev	Linnavalitsus
E 11.2 Linna projektide efektiivsuse seire	T 11.2 Erinevate projektide suurem koordineerimine, nende sünergiavõimaluste otsimine ja efektiivsuse seire vältimaks projektide juhuslikkust ja ühekordset küsitavat efekti. Ettevalmistustööd Euroopa Liidu Struktuurifondide vahendite taotlemiseks ja taotluste ettevalmistamine	Pidev	Linnavalitsus
E 11.3 Linna finantsvõimeku	T 11.3 Prioriteetseks pidada investeeringute tegemise võimekust omavahenditest.	Pidev	Linnavalitsus

se tagamine	Majandusolude paranedes ning investeerimisvõimaluste paranedes hoida linna rahalist seisu olukorras, kus oleks võimalik tagada ka laenamise võimekus mõistlikus ulatuses ning jääda lubatud laenukoormuse piiridesse		
-------------	--	--	--

Valdkondadevaheline sünergia

Rahandusse panustamise positiivse mõju järjestus teistele valdkondadele:

Haridus → Kultuur → Sport

Selline pingerida kajastab kulutuste poolt, et kui linnakassas raha on, saab seda nendele valdkondadele ka eraldada. Tulude poole pealt vaadates oleks esikohal muidugi tugev ettevõtlus - kui elanikel on tasuvat tööd, tuleb sealt oma osa ka linnakassasse.

Täpsemalt on prognoositud linna rahandusnäitajaid Rakvere linna eelarvestrateegias, mida koostatakse nelja järgneva eelarveaasta kohta. Strateegia koostamisel on aluseks võetud Rakvere linna arengukava.

Aastaid reguleeris kohalike omavalitsuste eelarvekorraldust valla- ja linnaeelarve seadus ning kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse 5. peatükk. 2012. aasta eelarvet koostades pidid kohaliku omavalitsuse üksused võtma aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse.

Uue seaduse põhilisemad uuendused puudutavad keskpika eelarvestamise põhimõtete juurutamist ning finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamist ja moderniseerimist.

Eelarvestrateegia on finantsplaan ja eelarveprognoos eelseisvate aastate rahaliste võimaluste kohta, mis on aluseks järgnevate aastate eelarvete koostamisel.

KOKKUVÕTE

Rakvere linna tulevik paistab helge. Igas valdkonna töögrupis leiti, et kui võrrelda ennast analoogsete linnadega on meil asjad ikka tublisti üle keskmise head. Rakvere on käinud head rada ning ei ole põhjust praegust suunda muuta. Linn tahab edaspidigi silma paista julgete ja uuenduslike tegemistega. Teiselt poolt ollakse oma rahaliste võimaluste suhtes konservatiivsed ning linnakassast väljakäidud eraldised peavad olema tehtud vastutustundlikult. Investeeringute suuna poolt valitsegu mõistlik tasakaal asfaldi/betooni ja inimkapitali panustamise vahel. Samuti ehituste suhtes. Ühest küljest on mõistetav kodanike seisukoht, et enne toredate uute hoonete ja skulptuuride ehk nõ „kellad – viled“ ehitamist tuleb teed ja tänavad korda teha, kuid teisest küljest - ainult korras tänavaid ja kõnniteid turist vaevalt vaatama tuleb. Panustada tuleb ka atraktiivsemasse ehitusse, mis inimesed ja raha liikuma paneb ning ka teederemondiks rohkemaid ressursse toob.

Eesmärgiks seatud eri valdkondade või projektide suurima ühisosana tuleb nimetada järgmisi prioriteetide prioriteete:

- Haridus. See valdkond moodustab linnakassa väljamaksetest ka üle poole ning selle kvaliteedi tagamine ja korrashoid on linna arengut silmas pidades kõige olulisem.
- Linna jalg- ja jalgrattateede remont ja ehitamine. Linna kompaktsust arvestades praegu tugevat arendamist nõudev valdkond. Nõuab suuri investeeringuid ning lähimas tulevikus tuleb aktiivselt otsida fondidest väliseid rahastusvõimalusi.
- Ettevõtlusele soodsate tingimuste tagamine Rakvere Tööstuspargi kruntide ettevalmistamise ja pakkumisega.
- Kesklinna atraktiivsuse suurendamine ning turistide juurdemeelitamine. Linnuse ja Tarva parem sidumine kesklinnaga. Rippraudtee rajamine linnusest kesklinna.

Arengukava on aluseks linna eelarve koostamiseks vastavalt siin toodud prioriteetidele. Kuna sajabrotsendilist oskust tulevikku prognoosida meile antud ei ole, tuleb selleski kavas teha olude muutudes vastavaid parandusi. Kõik varasemast arengukavast pärit ideed ning töögruppides tekkinud uued mõtted on püütud siin kajastada. Kõik soovid võivad ju lõpuks realiseeruda. Siin on nad seatud sellisesse järjekorda, mida meie praegused parimad teadmised ja rahalised võimalused lubavad. Saame näha, millised soovid paarikümne aasta pärast on tõeluseks saanud ning milliseid uusi, täna veel teadmata võimalusi meile tulevikus avaneb.